

**TAITEEN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET 2017
YLEINEN OPPIMÄÄRÄ**

**GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN FÖR GRUNDLÄGGANDE
KONSTUNDERVISNING 2017
ALLMÄN LÄROKURS (Kapitlen 1–6 och 11)**

SISÄLTÖ/INNEHÅLL

1 OPETUSSUUNNITELMA.....	4
1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman laatiminen	4
1.2 Opetussuunnitelman sisältö.....	4
2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN LÄHTÖKOHDAT.....	6
2.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä	6
2.2 Arvoperusta	6
2.3 Oppimiskäsitys.....	6
2.4 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet	7
3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	8
3.1 Oppimisympäristöt.....	8
3.2 Toimintakulttuuri	8
4 OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE.....	9
4.1 Opintojen laajuus	9
4.2 Opintojen rakenne	9
5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN.....	9
6 OPPIMISEN ARVIOINTI.....	10
6.1 Arvioinnin tehtävä ja tavoitteet.....	10
6.2 Arviointi opintojen aikana	10
6.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen	10
6.4 Oppimäärän arviointi	10
6.5 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot	11
7 ARKKITEHTUURI.....	12
7.1 Varhaisiän arkkitehtuurikasvatus.....	12
7.2 Arkkitehtuurin yhteiset opinnot	12
7.3 Arkkitehtuurin teemaopinnot	14
7.4 Aikuisten arkkitehtuurin opetus	15
7.5 Työtavat arkkitehtuurin opetuksessa.....	15
7.6 Oppimisen arviointi arkkitehtuurin opetuksessa.....	16

8 KUVATAIDE	17
8.1 Varhaisiän kuvataidekasvatus	17
8.2 Kuvataiteen yhteiset opinnot.....	17
8.3 Kuvataiteen teemaopinnot.....	19
8.4 Aikuisten kuvataiteen opetus	21
8.5 Työtavat kuvataiteen opetuksessa.....	21
8.6 Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa	21
9 KÄSITYÖ	23
9.1 Varhaisiän käsityökasvatus	23
9.2 Käsityön yhteiset opinnot.....	23
9.3 Käsityön teemaopinnot	25
9.4 Aikuisten käsityön opetus	26
9.5 Työtavat käsityön opetuksessa.....	26
9.6 Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa	27
10 MEDIATAITEET	28
10.1 Varhaisiän mediataiteiden kasvatus	28
10.2 Mediataiteiden yhteiset opinnot	28
10.3 Mediataiteiden teemaopinnot	30
10.4 Aikuisten mediataiteiden opetus	31
10.5 Työtavat mediataiteiden opetuksessa.....	31
10.6 Oppimisen arviointi mediataiteiden opetuksessa	31
11 MUSIIKKI	33
11.1 Varhaisiän musiikkikasvatus.....	33
11.2 Musiikin yhteiset opinnot.....	33
11.3 Musiikin teemaopinnot	34
11.4 Aikuisten musiikin opetus.....	35
11.5 Työtavat musiikin opetuksessa	35
11.6 Oppimisen arviointi musiikin opetuksessa	36
12 SANATAIDE.....	37
12.1 Varhaisiän sanataidekasvatus.....	37
12.2 Sanataiteen yhteiset opinnot.....	37
12.3 Sanataiteen teemaopinnot	39
12.4 Aikuisten sanataiteen opetus	40
12.5 Työtavat sanataiteen opetuksessa.....	40
12.6 Oppimisen arviointi sanataiteen opetuksessa.....	40
13 SIRKUSTAIDE	42
13.1 Varhaisiän sirkuskasvatus	42
13.2 Sirkustaiteen yhteiset opinnot	42
13.3 Sirkustaiteen teemaopinnot	44
13.4 Aikuisten sirkustaiteen opetus	45
13.5 Työtavat sirkustaiteen opetuksessa	45
13.6 Oppimisen arviointi sirkustaiteen opetuksessa	45
14 TANSSI.....	47
14.1 Varhaisiän tanssikasvatus	47
14.2 Tanssin yhteiset opinnot.....	47

14.3	Tanssin teemaopinnot	48
14.4	Aikuisten tanssin opetus.....	49
14.5	Työtavat tanssin opetuksessa	50
14.6	Oppimisen arviointi tanssin opetuksessa	50
15	TEATTERITAIDE.....	51
15.1	Varhaisiän teatterikasvatus	51
15.2	Teatteritaiteen yhteiset opinnot.....	51
15.3	Teatteritaiteen teemaopinnot.....	52
15.4	Aikuisten teatteritaiteen opetus	54
15.5	Työtavat teatteritaiteen opetuksessa.....	54
15.6	Oppimisen arviointi teatteritaiteen opetuksessa.....	54

**GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN FÖR GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNING
2017/ALLMÄN LÄROKURS**

		56
1	LÄROPLAN	56
1.1	Läroplanssystemet och utarbetandet av läroplanen	56
1.2	Läroplanens innehåll	56
2	UTGÅNGSPUNKTERNA FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNINGEN ...	58
2.1	Den grundläggande konstundervisningens uppgift.....	58
2.2	Värdegrund.....	58
2.3	Synen på lärandet	58
2.4	De gemensamma målen för den allmänna lärokursen	59
3	GENOMFÖRANDET AV STUDIERNAS	60
3.1	Lärmiljöerna.....	60
3.2	Verksamhetskulturen	60
4	STUDIERNAS OMFATTNING OCH UPPBYGGNAD.....	62
4.1	Studiernas omfattning	62
4.2	Studiernas uppbyggnad	62
5	INDIVIDUALISERING AV LÄROKURSEN	62
6	BEDÖMNING AV LÄRANDET	63
6.1	Bedömningens uppgift och mål	63
6.2	Bedömning under studierna	63
6.3	Identifiering av kunnande och tillgodoräknande av studier	63
6.4	Bedömning av lärokursen	63
6.5	Betygen och de uppgifter som ska antecknas i dem	64
11	MUSIK.....	65
11.1	Förberedande musikundervisning för barn under skolåldern	65
11.2	Gemensamma studier i musik	65
11.3	Temastudier i musik.....	66
11.4	Musikundervisning för vuxna	67
11.5	Arbetsmetoderna i musikundervisningen.....	67
11.6	Bedömning av lärandet i musikundervisningen.....	68

1 OPETUSSUUNNITELMA

1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman laatiminen

Taiteen perusopetuksen ohjausjärjestelmän osia ovat

- laki (633/1998) ja asetus (813/1998) taiteen perusopetuksesta
- Opetushallituksen määräys taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma.

Koulutuksen järjestäjä laatii ja hyväksyy kullekin taiteen alalle opetussuunnitelman Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaan tarkentaen ja täsmentäen niitä.

Opetussuunnitelmaa laadinnassa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet ja valmiudet, taiteenalan traditio ja paikallinen kulttuuriperintö, taiteenalan kansalliset ja kansainväliset muutokset, jatko-opintojen vaatimukset sekä oppilaitoksen ja sen toimintaympäristön omaleimaisuus.

Oppilaitoksen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen opettajien ja mahdollisuuksien mukaan myös oppilaiden, huoltajien ja muiden tahojen kanssa. Yhteistyö eri tahojen kanssa tukee opetussuunnitelmaprosessin onnistumista.

1.2 Opetussuunnitelman sisältö

Opetussuunnitelman tulee sisältää seuraavat asiat:

- oppilaitoksen toiminta-ajatus
- oppilaitoksen arvot, oppimiskäsitys, oppimisympäristö ja työtavat
- oppilaitoksen toimintakulttuuri
- opetuksen rakenne ja laajuus
- opetuksen yleiset tavoitteet
- yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja arvioinnin kohteet
- teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja arvioinnin kohteet
- oppimisen arviointi
- oppimäärän yksilöllistäminen
- oppilaaksi ottamisen periaatteet
- yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa
- toiminnan jatkuva kehittäminen.

Taiteenalan opinnot kuvataan opetussuunnitelmassa opintokokonaisuuksittain. Opintokokonaisuudet suunnitellaan selkeiksi kokonaisuuksiksi.

Koulutuksen järjestäjä suunnittelee ja toteuttaa oppilaitoksen opetuksen vuosittaisen tarjonnan opetussuunnitelman pohjalta. Koulutuksen järjestäjä arvioi antamaansa koulutusta ja osallistuu toimintansa ulkopuoliseen arviointiin [Laki taiteen

perusopetuksesta (633/1998) 7 § (muutettu lailla 1301/2013)]. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä edelleen kehitetään osana tätä tehtävää.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksessa luodaan edellytyksiä taidesuhteen kehittymiselle ja elinikäiselle taiteenalan harrastamiselle. Opetus kehittää taiteenalalle ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

2.2 Arvoperusta

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihminen vaikuttaa elämäänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Taiteen perusopetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetuksessa huomioidaan sukupuolten tasa-arvo ja sukupuolen moninaisuus. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Opetuksen lähtökohtana ovat kullekin taiteenalalle ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taiteen perusopetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle.

2.3 Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus

ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteenaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

2.4 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Taiteenalan yleisen oppimäärän opinnot tarjoavat innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita kannustetaan pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin.

Yleisen oppimäärän tavoitteena on oppimisen ilon, opiskelumotivaation ja luovan ajattelun edistäminen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset oppimisen tarpeet ja lähtökohdat. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan valitsemaan itselleen merkityksellisiä tapoja tehdä taidetta.

Yleisen oppimäärän opinnoissa oppilaat kokeilevat, harjoittelevat ja soveltavat taiteenalan ilmaissuokeinoja. Opetus tukee oppilaiden ajattelun taitojen ja monilukutaidon kehittymistä moniaistisuutta ja taiteidenvälisyyttä hyödyntämällä. Oppilaat saavat mahdollisuuksia tarkastella taiteen alaa historiallisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä.

3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Oppimisympäristöt

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset taiteenalan ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon myös taiteidenvälinen osaaminen.

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttuminen. Asianmukaiset tilat, työvälineet, materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden taiteenalan opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Oppimisympäristöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

3.2 Toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa ja vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus, kielitietoisuus ja tekijänoikeudet.

Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa myös jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

4 OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE

4.1 Opintojen laajuus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Opintojen laajuuden laskennallisena perustana on käytetty 45 minuutin pituista oppituntia. Yhteisiä opintoja edeltävän varhaisiän kasvatuksen laskennallisesta laajuudesta päättää koulutuksen järjestäjä.

Annettavan opetuksen tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta järjestettäessä on pyrittävä joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

4.2 Opintojen rakenne

Yleisen oppimäärän opinnot eri taiteenaloilla muodostuvat taiteenalan yhteisistä opinnoista ja teemaopinnoista sekä mahdollisesta varhaisiän kasvatuksesta. Yhteisten opintojen ja teemaopintojen valtakunnalliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä varhaisiän kasvatuksen yleiset tavoitteet määritellään näissä opetussuunnitelman perusteissa taiteenaloittain. Taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille.

Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota keskenään vaihtoehtoisia teemaopintojen opintokokonaisuuksia.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Mahdollisen varhaisiän kasvatuksen tavoitteet, sisällöt ja laajuus päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan menettelytavat, joiden avulla voidaan tarvittaessa yksilöllistää oppimäärää vastaamaan oppilaan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä. Oppilaalle laaditaan tällöin henkilökohtainen opiskelusuunnitelma yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Siinä määritellään opintojen yksilöllistetyt tavoitteet, sisällöt, opiskeluaika, opetuksen toteuttamistapa, tarvittavat tukitoimet ja arviointimenettely.

6 OPPIMISEN ARVIOINTI

6.1 Arvioinnin tehtävä ja tavoitteet

Arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista ja tukea hänen edistymistään opinnoissa. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, monipuolista, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävää.

6.2 Arviointi opintojen aikana

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu oppilaitoksen opetussuunnitelmassa kuvattuihin yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin, sisältöihin ja arvioinnin kohteisiin.

Oppilasta perehdytetään taiteenalan arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassaan päättämällä tavalla.

Yleisen oppimäärän opintojen aikaista arviointia täsmennetään taiteenalakohtaisesti näissä taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.

6.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa menetellään kuten edellä on kuvattu.

6.4 Oppimäärän arviointi

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot että teemaopinnot.

Yleisen oppimäärän arviointia täsmennetään taiteenalakohtaisesti näissä taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.

6.5 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat yhteiset opinnot
 - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat teemaopinnot
 - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- kunnan päätös taiteenalan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymisestä (päivämäärä) tai opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

Osallistumistodistus oppilaan suorittamista taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opinnoista

Oppilaalle annetaan pyydettyessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan yleisen oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

7 ARKKITEHTUURI

Taiteen perusopetuksen arkkitehtuurin yleisen oppimäärän tehtävänä on herättää elinikäinen kiinnostus arkkitehtuuria kohtaan sekä kehittää edellytyksiä omalle ilmaisulle ja tulkinnalle. Oppilaiden kokemukset, oivallukset, mielikuvitus ja tekemisen ilo luovat perustan moniaistiselle sekä elämykselliselle oppimiselle. Arkkitehtuuria tarkastellaan kokemuksellisenä tilan taiteena ja aina läsnä olevana ilmiönä. Opinnot tukevat oppilaan käsitystä itsestään osaavana ja luovana toimijana. Oppilasta kannustetaan osallistumaan ja vaikuttamaan ympäristön rakentamisen prosesseihin sekä kulttuuriperinnön vaalimiseen ja uudistamiseen. Oppilasta ohjataan tarkastelemaan arkkitehtuurin vaikutusta yhteiskuntaan, luontoon ja kulttuuriin ekologiselta, esteettiseltä ja eettiseltä kannalta. Opetuksessa voidaan soveltaa myös muiden taiteenalojen sisältöjä, menetelmiä ja lähestymistapoja. Opetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden aktiivisen kansalaisen taitoja sekä innostaa heitä arkkitehtuurin elinikäiseen harrastamiseen.

7.1 Varhaisiän arkkitehtuurikasvatus

Varhaisiän arkkitehtuurikasvatuksen lähtökohtana ovat lapsen elämysmaailmasta nousevat kokemukset. Iloinen, elämyksellinen ja oivaltava toiminta luo pohjan, joka innostaa lasta havaintojen, näkemysten ja ideoiden ilmaisemiseen. Arkkitehtuurin ilmiöihin tutustutaan leikkien ja liikkuen, tutkien ja kokeillen sekä taiteen ilmaisukeinoja soveltaen. Toiminnassa painottuvat moniaistinen havainnointi, tutkiva työskentely, suunnittelun harjoittelu ja kolmiulotteinen rakentaminen. Varhaisiän arkkitehtuurikasvatus tukee ajattelun, oppimaan oppimisen ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä sekä itsetunnon ja myönteisen minäkuvan muodostumista. Toiminta kannustaa iloitsemaan omasta ja toisten työstä sekä harjaannuttaa toimimaan ryhmässä muut huomioiden. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän arkkitehtuurikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

7.2 Arkkitehtuurin yhteiset opinnot

Tavoitteet

Arkkitehtuurin yhteisten opintojen tavoitteena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Ympäristösuhde

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan omakohtaisen ja elämyksellisen arkkitehtuurisuhteen muodostumista
- kannustaa oppilasta havainnoimaan ympäristön tiloja ja paikkoja moniaistisesti
- herättää oppilaan kiinnostus ihmisen, luonnon ja rakennetun ympäristön välisen vuorovaikutuksen tarkasteluun.

Rakennetun ympäristön lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- tarjota oppilaalle näkökulmia arkkitehtuurin historiaan, rakennusperintöön ja nykyarkkitehtuuriin
- ohjata oppilasta tutustumaan arkkitehtuuriin taiteiden ja tieteiden välisenä alana
- auttaa oppilasta hahmottamaan arkkitehtuurin suhdetta muihin taiteisiin ja visuaaliseen kulttuuriin.

Ilmaisu ja suunnitteluprosessi

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan ilmaisun ja luovan ongelmanratkaisukyvyn kehittymistä
- innostaa oppilasta tutustumaan suunnitteluprosessiin sekä tekemään suunnitelmia omien ideoiden pohjalta
- kannustaa oppilasta kehittämään työskentely- ja itsearviointitaitojaan.

Yhteiskunnallisuus ja osallisuus

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta tarkastelemaan kulttuurin, ajan ja paikan vaikutusta ihmisen luomaan ympäristöön
- ohjata oppilasta hahmottamaan arkkitehtuuria yhteiskunnallisena ilmiönä
- kannustaa oppilasta arvioimaan rakennettua ympäristöä ja tutustumaan vaikuttamisen mahdollisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Arkkitehtuurin yhteisissä opinnoissa taiteenalaa tarkastellaan rakennetun ympäristön pienistä yksityiskohdista suuriin kokonaisuuksiin, menneisyydestä tulevaisuuteen ja lokaalista globaaliin ulottuvana ilmiönä ja kolmiulotteisena tilan taiteena. Opetuksen sisällöt rakennetaan monipuolisesti näitä näkökulmia yhdistellen. Sisältöjen valinnassa huomioidaan oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä erilaiset ajankohtaiset ilmiöt. Lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ja havainnot rakennetusta ympäristöstä.

Omat ympäristöt

Opetuksen sisällöt valitaan oppilaan oman elämysmaailman rakennetuista ympäristöistä ja arkkitehtuurin ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään ihmisen, luonnon ja rakennetun ympäristön välistä vuorovaikutusta.

Ajankohtaiset ilmiöt

Opetuksen sisällöt valitaan ajankohtaisista suunnittelu- ja rakennushankkeista sekä näyttelyistä ja eri medioissa käytävästä keskustelusta. Opetuksessa käsitellään oman toiminnan ja rakennetun ympäristön vuorovaikutusta sekä tutustutaan osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksiin.

Arkkitehtuurin maailma

Opetuksen sisällöt valitaan eri kulttuureiden ja aikakausien rakennetuista ympäristöistä. Opetuksessa tutustutaan arkkitehtuurin peruselementteihin, rakennetun

ympäristön suunnittelun lähtökohtiin ja periaatteisiin sekä arkkitehdin luovaan työskentelyprosessiin.

7.3 Arkkitehtuurin teemaopinnot

Tavoitteet

Arkkitehtuurin teemaopintojen tavoitteena on taiteenalan taitojen monipuolistaminen ja laajentaminen. Teemaopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Koulutuksen järjestäjä määrittelee teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Ympäristösuhde

Opetuksen tavoitteena on

- vahvistaa oppilaan omakohtaista ja elämyksellistä suhdetta rakennettuun ympäristöön
- ohjata oppilasta ympäristöhavaintojen ja tilallisten kokemusten tulkintaan
- vahvistaa oppilaan kiinnostusta ihmisen, luonnon ja rakennetun ympäristön välisen vuorovaikutuksen tutkimiseen.

Rakennetun ympäristön lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta tutkimaan arkkitehtuurin historiaa, rakennusperintöä ja nykyarkkitehtuuria sekä kartuttamaan taiteenalaan liittyvää yleissivistystä
- ohjata oppilasta tarkastelemaan arkkitehtuuria taiteiden ja tieteiden välisenä alana
- kannustaa oppilasta tarkastelemaan arkkitehtuuria suhteessa muihin taiteisiin ja visuaaliseen kulttuuriin.

Ilmaisu ja suunnittelu

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan ilmaisun ja luovan ongelmanratkaisukyvyyn kehittymistä
- tukea oppilasta arkkitehtonisen ajattelun kehittämässä ja keskeisten käsitteiden ymmärtämisessä
- kannustaa oppilasta perehtymään suunnitteluprosessiin sekä soveltamaan sitä omassa työskentelyssään
- kannustaa oppilasta kehittämään työskentely- ja itsearviointitaitojaan.

Yhteiskunnallisuus ja osallisuus

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta tutkimaan ajan, paikan ja kulttuurin vaikutusta ihmisen luomaan ympäristöön
- ohjata oppilasta tarkastelemaan arkkitehtuurin ja yhteiskunnallisen kehityksen vuorovaikutusta
- kannustaa oppilasta arvioimaan rakennettua ympäristöä kestävä kehityksen näkökulmasta sekä tutustumaan vaikuttamisen tapoihin.

Keskeiset sisällöt

Arkkitehtuurin teemaopinnoissa taiteenalaä tarkastellaan rakennetun ympäristön pienistä yksityiskohdista suuriin kokonaisuuksiin, menneisyydestä tulevaisuuteen ja lokaalista globaaliin ulottuvana ilmiönä ja kolmiulotteisena tilan taiteena. Opetuksen sisällöt rakennetaan monipuolisesti näitä näkökulmia yhdistellen. Sisältöjen valinnassa huomioidaan oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä erilaiset ajankohtaiset ilmiöt. Lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ja havainnot rakennetusta ympäristöstä.

Omat ympäristöt

Opetuksen sisällöt valitaan oppilaan oman elämissäailman rakennetuista ympäristöistä ja arkkitehtuurin ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään ihmisen, luonnon ja rakennetun ympäristön välistä vuorovaikutusta.

Ajankohtaiset ilmiöt

Opetuksen sisällöt valitaan ajankohtaisista suunnittelu- ja rakennushankkeista sekä näyttelyistä ja eri medioissa käytävästä keskustelusta. Opetuksessa käsitellään oman toiminnan ja rakennetun ympäristön vuorovaikutusta sekä tutustutaan osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksiin.

Arkkitehtuurin maailma

Opetuksen sisällöt valitaan eri kulttuureiden ja aikakausien rakennetuista ympäristöistä. Opetuksessa tutustutaan arkkitehtuurin peruselementteihin, rakennetun ympäristön suunnittelun lähtökohtiin ja periaatteisiin sekä arkkitehdin luovaan työskentelyprosessiin.

7.4 Aikuisten arkkitehtuurin opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan arkkitehtuurin yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Aikuisten opetuksen tavoitteena on henkilökohtaisen arkkitehtuurisuhteen syventäminen oivaltamiseen ja luovuuteen innostavan työskentelyn kautta. Aikuisten opetuksessa huomioidaan oppijan aiemmat opinnot ja kokemukset sekä hänen omat oppimistavoitteensa ja kiinnostuksen kohteensa. Aikuista oppijaa ohjataan itsenäiseen työskentelyyn ja kannustetaan opitun hyödyntämiseen omassa elämässään.

7.5 Työtavat arkkitehtuurin opetuksessa

Arkkitehtuurin yleisen oppimäärän työtapojen valinnalla tuetaan oppimaan oppimisen, vuorovaikutustaitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä. Opetuksessa tutustutaan arkkitehtuuriin elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, tutkimalla ja arvottamalla sen erilaisia ilmiöitä niin fyysisessä kuin virtuaalisessa maailmassa. Moniaistinen havainnointi, ideoiden kehittäminen luonnostelemalla, suunnitelmien esittäminen erilaisin välinein ja tekniikoin sekä kolmiulotteinen rakentaminen eri mittakaavoissa ovat osa työskentelyprosessia. Työskentelyssä korostuu käsillä

tekemisen ja oivaltamisen ilo. Työtapojen ja materiaalien valintaa ohjaavat rakentamisen perinne ja kestävän kehityksen periaatteet.

7.6 Oppimisen arviointi arkkitehtuurin opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan arkkitehtuurin opintojen edistymistä. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Kannustavalla, monipuolisella ja jatkuvalla palautteella oppilasta ohjataan omien oppimistavoitteiden asettamiseen sekä kehittyvän oman ja toisten oppilaiden osaamisen arvostamiseen. Oppilasta perehdytetään arkkitehtuurin arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista arkkitehtuurin opintokokonaisuuksista opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla.

Arkkitehtuurin yleisen oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle asetettuihin tavoitealueisiin: *Ympäristösuhde; Rakennetun ympäristön lukutaito; Ilmaisu ja suunnittelu; Yhteiskunnallisuus ja osallisuus.*

Yhteisissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilasta arkkitehtuurin perustaitojen hankkimisessa. Jatkuvassa arvioinnissa ja muussa palautteessa hyödynnetään itsearviointia ja vertaisarviointia.

Teemaopinnoissa arvioinnilla kannustetaan oppilasta yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentamiseen. Arvioinnilla ja muulla palautteella tuetaan oppimistavoitteiden asettamista sekä reflektoinnin, itseohjautuvuuden ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä.

Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet.

8 KUVATAIDE

Taiteen perusopetuksen kuvataiteen yleisen oppimäärän tehtävänä on tukea oppilaan kasvua, itsetuntemusta, identiteetin rakentumista ja kulttuurista osaamista kuvataiteen keinoin. Opetus vahvistaa oppilaan kokemusta itsestään visuaalisen kulttuurin aktiivisena toimijana sekä luovana ja vastuullisena yhteisön jäsenenä. Opinnot kehittävät visuaalisen havainnoinnin, ajattelun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä luovat edellytyksiä uuden oppimiselle.

Opetus rakentaa yhteyksiä oppilaiden omien kuvallisten kulttuurien sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välille. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin jatkuvaa muuntumista ja avoimia rajoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia syventyä heille merkityksellisiin sisältöihin, teemoihin ja ilmaisun keinoihin. Oppilaiden kokemusmaailmaan kiinnittyvällä lähestymistavalla luodaan perustaa oivalluksia herättävälle oppimiselle ja tekemisen ilolle. Oppilasta kannustetaan nauttimaan kuvataiteesta sekä arvostamaan omaa ja muiden taiteellista työtä.

Opintojen edetessä oppilas oppii tulkitsemaan ja arvioimaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria eri näkökulmista. Oppilaita kannustetaan käyttämään taiteen toimintatapoja yhteistyön, vuorovaikutuksen, osallistumisen ja vaikuttamisen välineinä. Opinnot luovat edellytyksiä oppilaan omakohtaisen taidesuhteen kehittymiselle, elinikäiselle harrastamiselle ja jatko-opinnoille.

8.1 Varhaisiän kuvataidekasvatus

Varhaisiän kuvataidekasvatuksen lähtökohtana ovat lapsen elämismaailmaa koskettavat visuaalisen kulttuurin ilmiöt. Opetuksessa kuvataidetta ja visuaalista maailmaa lähestytään leikinomaisin keinoin, rohkaisten lasta ilmaisemaan ja pohtimaan havaintojaan ja tulkintojaan nähdystä, kuullusta, koetusta ja kuvitellusta. Lapsen aktiivista toimijuutta ja moniaistista suhdetta maailmaan vahvistetaan tutkivien, kokeilevien ja monitaiteisten työskentelytapojen kautta. Opetus kannustaa iloitsemaan omasta ja toisten työstä sekä toimimaan ryhmässä muut huomioiden. Motorisia taitoja ja pitkäjänteisyyttä harjoitellaan kokeilemalla vaihtelevia työtapoja ja välineitä. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän kuvataidekasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

8.2 Kuvataiteen yhteiset opinnot

Tavoitteet

Kuvataiteen yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Opintojen tavoitteena on rohkaista ja tukea oppilaan kuvallista ilmaisua, omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista sekä identiteetin rakentumista. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan itsetuntemuksen ja taidesuhteen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta
- kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin, taiteiden välisiin työskentelytapoihin sekä hänelle merkitykselliseen taiteeseen.

Visuaalinen lukutaito

- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta
- ohjata oppilasta tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmasta
- kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja, jatkamaan tulkintojaan ja keskustelemaan niistä
- innostaa oppilasta tarkastelemaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta.

Osallisuus ja vaikuttaminen

- kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja
- rohkaista oppilasta pohtimaan omassa kuvailmaisussa ja toiminnassa ilmeneviä arvoja
- tukea oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan kantaa taiteen keinoin.

Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä.

Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisen taiteen lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykyaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan sekä tutustutaan taiteen instituutioihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnon ympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

8.3 Kuvataiteen teemaopinnot

Tavoitteet

Kuvataiteen teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opintojen tavoitteena on kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen sekä tietojen ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen. Teemaopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Koulutuksen järjestäjä määrittelee teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- vahvistaa oppilaan taidesuhdetta tavoitteellisen kuvailmaisun, hänelle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta
- vahvistaa oppilaan identiteetin rakentumista erilaisia kuvia tekemällä ja niitä tulkitsemalla
- tukea oppilaan osaamisen kehittymistä omien tavoitteiden ja näkemysten mukaisesti
- ohjata oppilasta itsenäiseen ja yhteistoiminnalliseen kuvalliseen työskentelyyn.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- vahvistaa oppilaan kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista

- rohkaista oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan
- ohjata oppilasta perustelemaan tulkintojaan sekä laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan.

Osallisuus ja vaikuttaminen

- kehittää oppilaan kykyä ilmaista näkemyksiään taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan
- kehittää oppilaan kriittistä ajattelua tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa
- ohjata oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin.

Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisen taiteen lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykyaikaisen taiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan sekä tutustutaan taiteen instituutioihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnon ympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

8.4 Aikuisten kuvataiteen opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan kuvataiteen laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opintojen tarkoituksena on syventää aikuisen oppijan henkilökohtaista suhdetta kuvataiteeseen sekä tukea hänen identiteettiään taiteentekijänä. Opetuksessa perehdytään monipuolisesti nykyaikaiselle ominaisiin toimintatapoihin, ilmaisukeinoihin ja käsitteisiin sekä tunnistetaan itselle merkityksellisiä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Opinnot kehittävät käsitteellistämisen, sanallistamisen ja kriittisen ajattelun valmiuksia. Aikuisten opetuksessa huomioidaan oppijan yksilöllinen osaamis- ja kokemuspohja sekä hänen oppimisensa tarpeet. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia taiteellista ajattelua syventäviä työskentelytapoja kuten kuvien tulkintaa, yhteistyöprojekteja, luentoja, keskusteluja ja näyttelykäyntejä. Opiskelijaa ohjataan pitkäjänteisten oppimistavoitteiden asettamiseen, elämänhistoriansa ja -kokemustensa tutkimiseen taiteellisen toiminnan lähtökohtana sekä oman kuvallisen ilmaisun kriittiseen reflektointiin. Opetuksessa hyödynnetään aktiivisesti digitaalisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia.

8.5 Työtavat kuvataiteen opetuksessa

Opetuksessa valitaan työtapoja, jotka kannustavat vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, toisilta oppimiseen ja oman oppimisen reflektointiin. Työtapojen valinnoissa huomioidaan oppilaiden omat tavoitteet, yksilölliset tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Oppilasta kannustetaan ottamaan aktiivinen rooli työtapojen valinnassa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä, paikallisia mahdollisuuksia ja kulttuuripalveluja.

Valitut työtavat tukevat tutkivaa asennetta uuden oppimisessa ja kriittisen ajattelun kehittymistä. Työtavoilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisun keinojen käyttö sekä pitkäjänteinen harjoittelu ja taitojen syventäminen. Oppilaita kannustetaan kokeilemiseen, improvisointiin ja sattuman hyödyntämiseen.

8.6 Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävä on tukea oppilaan kuvataiteen opintojen edistymistä. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Itsearviointinissa oppilasta ohjataan pohtimaan oppimistavoitteitaan, havainnoimaan työskentelyään ja tarkastelemaan oman oppimisen edistymistä. Opettajan antama arviointi ja muu palaute kannustaa oppilasta oppimaan ja ohjaa oppilasta arvostamaan toisten näkemyksiä. Oppilasta perehdytetään kuvataiteen arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaille ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista kuvataiteen opintokokonaisuuksista opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla.

Kuvataiteen yleisen oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle asetettuihin tavoitealueisiin: *Kuvan, median ja ympäristön lukutaito; Taidemaailmat ja muu visuaalinen kulttuuri; Osallisuus ja vaikuttaminen.*

Yhteisissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilasta kuvataiteen perustaitojen hankkimisessa. Jatkuvalle arvioinnille ja muulle palautteella vahvistetaan oppilaan kuvallista ilmaisua, taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista. Oppilasta kannustetaan oman oppimisen sanallistamiseen.

Teemaopintojen arvioinnilla tuetaan oppilasta yhteisissä opinnoissa hankkimiensa taitojen laajentamisessa. Jatkuvalle arvioinnille ja muulla palautteella kehitetään oppilaan kuvataiteellista ajattelua, kuvailmaisua, tietoja ja vaikuttamis-mahdollisuuksia.

Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet.

9 KÄSITYÖ

Taiteen perusopetuksen käsityön yleisen oppimäärän tehtävänä on tarjota oppilaalle kokemuksia käsityöstä, muotoilusta ja teknologiasta. Opinnot luovat edellytyksiä oppilaan myönteiselle käsityösuhteelle sekä tukevat hänen kasvuaan ja itsetuntemustaan. Opetuksella tuetaan oppilasta oman ilmaisun, ongelmanratkaisun ja tekemisen tavan etsimisessä. Kokemusmaailmaan kiinnittyvällä, tutkimaan kannustavalla ja elämyksellisellä lähestymistavalla kehitetään oppilaan käsityötaitoja. Oppilasta ohjataan eri materiaalien, tekniikoiden ja työkalujen turvalliseen käyttöön kokeilun, tekemisen ilon ja keksimisen avulla.

Oppilaiden kulttuurista ja yhteiskunnallista osallisuutta tuetaan ohjaamalla heitä pohtimaan käsillä tekemisen ja käsityöläisyyden merkityksiä ja tutustumaan paikalliskulttuuriin. Opinnot kannustavat havainnoimaan ympäristöä ja kulttuurin moninaisuutta sekä innostavat soveltamaan havaintoja omassa työskentelyssä. Opintojen edetessä oppilasta ohjataan pohtimaan vastuullista kuluttamista ja tuottamista ekologisesta, esteettisestä ja eettisestä näkökulmasta. Oppilaita kannustetaan arvostamaan omaa ja toisten käsityötä. Opinnot luovat perustaa käsityöharrastukselle, joka asettuu osaksi elävää käsityökulttuuria ja taiteiden kenttää.

Opetuksen tavoitteena on auttaa oppilasta näkemään käsityö monitieteisenä ilmiönä. Oppilasta innostetaan tarkastelemaan käsityön, tieteiden ja taiteiden yhteyksiä sekä löytämään niistä uusia oivalluksia. Oppilasta kannustetaan visioimaan ja rakentamaan uutta. Opintojen tavoitteena on innostaa oppilasta käsityön, kulttuurin ja muotoilun elinikäiseen harrastamiseen.

9.1 Varhaisiän käsityökasvatus

Varhaisiän käsityökasvatuksen tavoitteena on tutustua lähiympäristöön havainnoiden, ihmetellen, tulkiten, leikkien ja elämyksellisesti kokien. Käsityön opinnoissa kokeillaan ja harjoitellaan taitoja erilaisten tekniikoiden, materiaalien ja välineiden turvallisen käytön avulla. Toiminta ja tekeminen rakentuvat oppilaiden omakohtaisille elinympäristön kokemuksille sekä kulttuuri- ja taideilmiöille. Opinnoissa harjoitellaan toisten huomioimista, ryhmätyötaitoja ja omaan työhön keskittymistä. Opetus tukee oppilaan ajattelun ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja auttaa näin lapsen myönteisen minäkuvan muodostumista. Opinnot muodostavat pohjaa myöhemmille opinnoille. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisenvanhaisiän käsityökasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

9.2 Käsityön yhteiset opinnot

Tavoitteet

Käsityön yhteisten opintojen tarkoituksena on hankkia käsityön perustaidot. Opintojen tavoitteena on innostaa oppilasta kehittämään käsityön tekemisessä, suunnittelussa ja toteuttamisessa tarvittavia taitoja. Opinnoissa tutustutaan käsityöhön, teknologiaan ja

muotoiluun sekä tarkastellaan käsityötä yhteiskunnallisena, kulttuurisena ja monitieteisenä ilmiönä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- tukea ja rohkaista oppilasta kädentaitojen harjoittelussa, omien tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa
- kannustaa oppilasta havainnoimaan arjen elinympäristöstään nousevia tarpeita
- herättää oppilaan innostus uusien taitojen kokeilemiseen ja ilmaisemiseen
- rohkaista oppilasta materiaalien ja tekniikoiden monipuoliseen käyttöön
- ohjata oppilasta ymmärtämään työohjeiden, -menetelmien ja -järjestyksen yhteys lopputulokseen
- ohjata välineiden ja tekniikoiden turvalliseen käyttöön.

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta aktiiviseksi käsityökulttuurin havainnoijaksi, tekijäksi, toimijaksi ja kuluttajaksi
- tuoda näkyväksi oppilaiden ajatuksia, tunteita ja tulkintoja käsityöstä, ympäristöstä ja kulttuurista
- rohkaista oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutuksia käsityössä
- auttaa oppilasta näkemään käsityö elävänä kulttuuriperintönä
- kannustaa oppilasta pohtimaan käsityötä eettisyyden ja kulttuurisen moninaisuuden näkökulmasta
- auttaa oppilasta ymmärtämään käsityöyrittäjyyden traditiota.

Tieteiden ja taiteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta tarkastelemaan käsityötä taiteita ja tieteitä yhdistävänä ilmiönä
- kannustaa oppilasta pohtimaan toimintaansa kestävän kehityksen näkökulmasta
- innostaa oppilasta kekseliäisyyteen ja luovaan ongelmanratkaisuun.

Keskeiset sisällöt

Yhteisten opintojen keskeiset sisällöt käsittelevät käsityötä, teknologiaa ja muotoilua pukeutumis-, esine-, sisustus- ja palveluympäristöissä sekä rakennetuissa ja luonnon ympäristöissä. Teknologiaa tutkitaan opinnoissa tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityössä tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyyden ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua tarkastellaan kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä. Sisältöjen

valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita tarkastellaan henkilökohtaisen kokemuksen kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä.

9.3 Käsityön teemaopinnot

Tavoitteet

Käsityön teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, paikalliset resurssit, ajankohtaiset ilmiöt sekä paikallisuus. Teemaopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Koulutuksen järjestäjä määrittelee teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata ja tukea oppilasta syventämään kädentaitojaan
- rohkaista oppilasta syventämään materiaalien ja tekniikoiden tuntemustaan
- kannustaa oppilasta havainnoimaan ympäristöään ja arjen elinympäristön haasteita sekä pohtimaan niihin ratkaisuja
- vahvistaa oppilaan omaa ilmaisua uusilla taidoilla
- kehittää oppilaan kykyä hallita käsityöprosessia pohtimalla työohjetta, -järjestystä ja -menetelmiä omassa työskentelyssään.

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta syventämään käsityökulttuurin tuntemusta ja tekemään valintoja oman kiinnostuksen mukaisesti
- ohjata oppilasta pohtimaan ja ymmärtämään omien valintojen vaikutuksia tuotteen laatuun ja elinkaareen sekä ympäristöön
- kannustaa oppilasta osallistumaan käsityön elävän kulttuuriperinnön kehittämiseen
- ohjata oppilasta ympäristön ja käsityökulttuurin havainnointiin
- auttaa oppilasta tekemään eettisesti kestäviä valintoja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa
- kannustaa oppilasta tutustumaan paikalliseen yritystoimintaan ja käsityöyrittäjyyteen.

Tieteiden ja taiteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta ymmärtämään käsityötä monitaiteisena ja -tieteisenä ilmiönä sekä hyödyntämään sitä omassa työskentelyssä
- kannustaa oppilasta hyödyntämään kestävä kehityksen ja kiertotalouden näkökulmia toiminnassaan
- innostaa oppilaita yhteisölliseen kekseliäisyyteen
- rohkaista oppilasta visioimaan uutta, ennen näkemätöntä ja rakentamaan näkemätöntä näkyväksi käsityöksi.

Keskeiset sisällöt

Teemaopintojen keskeiset sisällöt käsittelevät käsityötä, teknologiaa ja muotoilua pukeutumis-, esine-, sisustus- ja palveluympäristöissä sekä rakennetuissa ja luonnon ympäristöissä. Teknologiaa tutkitaan opinnoissa tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityössä tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua tarkastellaan kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita tarkastellaan henkilökohtaisen kokemuksen kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä.

9.4 Aikuisten käsityön opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan käsityön yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Käsityön aikuisten opetuksen tavoitteena on oman ilmaisutavan, muotoiluajattelun ja taiteellisen työskentelyn kehittäminen. Opetuksessa otetaan huomioon aikuisen oppijan motivoituneisuus, omatoimisuus ja aiempi osaaminen. Päämääränä on oppimisen ilon saavuttaminen tekemisen, vuorovaikutuksen, ponnistelemisen, uuden oivaltamisen sekä kyseenalaistavan ja kokeilevan työskentelyn avulla. Tavoitteena on, että aikuinen oppija voi syventää opintojaan itseä kiinnostaviin sisältöihin. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja. Opinnot antavat valmiuksia opitun hyödyntämisessä omassa työssä, harrastuksissa, elinikäisessä oppimisessa tai yritystoiminnassa.

9.5 Työtavat käsityön opetuksessa

Käsityölle on ominaista havainnoille, pohdiskelulle, käsitteellistämiselle, vuorovaikutukselle, arvottamiselle, tulkinnalle ja aktiivisuudelle perustuva toiminta. Se ilmenee niin opiskelijan käsityöprosessissa kuin laajemmin yhteisön jäsenenä toimiessa.

Työtapojen monipuolisilla valinnoilla tuetaan yksilöllistä tietojen ja taitojen oppimista, ilmaisua ja testaamista sekä yhteistoiminnallista käsityötä. Opetus järjestetään oppimisympäristöissä, jotka tukevat tarkoituksenmukaisesti erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja teknologioiden tutkimista sekä niiden kekseliästä soveltamista ja oppilaiden erityisosaamisalueiden kehittymistä.

Käsityössä erilaisiin ilmiöihin tutustutaan elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, niitä tutkimalla ja arvottamalla. Työskentelylle asetetut tavoitteet ohjaavat mielikuvitusta, ihmettelyä ja ideoiden kehittelyä. Työskentelyssä korostuu käsillä tekemisen ja

oivaltamisen ilo. Työtapojen ja materiaalien valintaa ohjaavat kestävän kehityksen ja kiertotalouden periaatteet.

9.6 Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan kehittymistä opinnoissaan, ilmaisussaan, taidoissaan sekä ohjata tavoitteiden asettamisessa. Oman tekemisen analysointi ja reflektointi tukee oppimisen syvenemistä. Arviointia tapahtuu koko prosessin ajan monipuolisin menetelmin. Oppilasta perehdytetään käsityön arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista käsityön opintokokonaisuuksista opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla.

Käsityön yleisen oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle asetettuihin tavoitealueisiin: *Taidot ja muotoilu; Yhteiskunta ja kulttuuri; Tieteiden ja taiteiden välisyys*. Oppilaan edistymistä ja osaamista arvioidaan oppimisprosessissa, harjoituksissa sekä toteutetuissa tuotteissa ja teoksissa.

Arviointimenetelmät valitaan siten, että niiden avulla tavoitteiden saavuttamista voidaan parhaalla mahdollisella tavalla arvioida, ne soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Monipuoliseen arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja kuten arviointikeskusteluja, itsearviointia ja vertaisarviointia. Oppilas saa jatkuvaa sanallista palautetta opinnoistaan niille asetettujen tavoitteiden näkökulmista. Töistä ja teoksista voidaan koota näyttelyitä ja muita esittäytymisiä, jolloin oppilaat saavat myös julkista palautetta.

Oppimisen arviointi on vuorovaikutusta oppilaan, ryhmän ja opettajan välillä. Oppilasta rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arviointitaitoja harjoitellaan opintojen kuluessa. Arviointi kohdistuu oppimisprosessiin, harjoituksiin, toteutettuihin tuotteisiin ja teoksiin. Arvioinnin tavoitteena on tukea oppilaiden omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Palaute on kannustavaa, ohjaavaa, jatkuvaa ja pitkäkestoista. Käsityön arvioinnilla kannustetaan oman osaamisen laajentamiseen ja soveltamiseen sekä oman osaamisen esittelyyn.

Yleisen oppimäärän teemaopintojen päätteeksi oppilas kokoaa dokumentaation osaamisestaan. Siihen sisältyy sanallista ja/tai kuvallista aineistoa sekä oppilaan tekemä itsearviointi.

Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet.

10 MEDIATAITEET

Taiteen perusopetuksen mediataiteiden yleisen oppimäärän tehtävänä on vahvistaa oppilaan valmiuksia hyödyntää mediateknologiaa luovasti taiteellisessa toiminnassa. Päämääränä on luoda edellytykset oppilaan monipuoliselle mediasuhteelle ja mediataiteiden elinikäiselle harrastamiselle sekä vahvistaa taiteen roolia mediakulttuurissa.

Opetuksen tavoitteena on edistää oppilaiden kulttuurista osallisuutta omassa mediaympäristössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita kannustetaan tutkimaan ja käsittelemään omaa olemassaoloaan, identiteettiään ja kulttuuriaan mediavälineiden keinoin. Oppilaan taitoja käyttää teknologiaa oman ajattelunsa ja ilmaisunsa välineenä kehitetään leikillä, harjoittelulla ja tavoitteellisella taiteellisella työskentelyllä.

Opetus rakentuu mediateknologiaa, kuten liikkuvaa kuvaa, ääntä ja ohjelmistoja, hyödyntävien taiteiden perinteille ja niiden yhteyksille muihin taiteenlajeihin. Oppilaita rohkaistaan kokeilemaan ja määrittelemään uusia, ennakkoluulottomia tapoja käyttää uuden teknologian välineitä omassa ilmaisussaan.

10.1 Varhaisiän mediataiteiden kasvat

Varhaisiän mediataiteiden kasvatuksessa oppiminen tapahtuu leikkien, tutkien, liikkuen sekä taiteellisesti ilmaisten ja kokien. Taidetta, mediaa ja teknologiaa lähestytään toiminnallisesti ja elämyksellisesti luovuutta sekä osallisuutta edistäen. Lapsia rohkaistaan omien havaintojen, ajatusten ja näkemysten ilmaisemiseen mediataiteiden välineillä. Heitä kannustetaan kokeilemiseen, pitkäjänteiseen harjoitteluun ja yhdessä toimimiseen. Toiminnan lähtökohtana ovat lasten omat kokemukset, kysymykset ja havainnot. Lapsia innostetaan tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan esityksiä erilaisissa ympäristöissä. Tavoitteena on lapsen ilmaisun, valmiuksien ja osaamisen monipuolinen edistäminen. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän mediataiteiden kasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

10.2 Mediataiteiden yhteiset opinnot

Tavoitteet

Mediataiteiden yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Opintojen tavoitteena on tutustuttaa oppilas mediataiteiden laajaan kenttään, sen kulttuureihin ja keinoihin toimia. Opinnot luovat perustan ja valmiudet teemaopinnoille. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Oma mediasuhde

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- rakentaa omakohtaista suhdettaan mediaan, taiteeseen ja teknologiaan
- tutustuu ympäröiviin mediaympäristöihin ja niiden toimintamekanismeihin
- tulkitsee ja arvottaa erilaisia mediataiteiden teoksia.

Mediakulttuurin tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu mediataiteiden kulttuureihin
- perehtyy mediataiteille ominaisiin tuotanto- ja esitystapoihin
- havainnoi ympäröivän mediamaailman ilmiöitä.

Ilmaisu

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu taiteenalalle ominaisiin työskentelytapoihin, ilmaisukeinoihin ja ilmaisun keinoihin
- harjoittelee mediateknologian käyttöä oman ajattelunsa ja ilmaisunsa välineenä
- saa monipuolisia kokemuksia todellisuuden representoimisesta ja rakentamisesta mediavälineiden avulla ja oppii siinä tarvittavia ajattelun taitoja.

Vuorovaikutus ja osallisuus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tarkastelee tekijän, teoksen ja yleisön välisiä vuorovaikutuksen muotoja
- kehittää vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan ryhmän jäsenenä
- käyttää mediateknologiaa osallistumisen ja vaikuttamisen muotoina.

Keskeiset sisällöt

Mediataiteiden yhteisissä opinnoissa oppilas tutustuu mediataiteiden eri kulttuureihin, välineisiin ja traditioon. Opetus voi rakentua esimerkiksi elokuvan ja videotaiteen, valokuvan, äänitaiteen, pelien, ohjelmistotaiteen, installaation, performanssin ja kulttuurihäirinnän traditioille. Oman työskentelyn ja kokemuksien kautta oppilas ilmaisee itseään ja rakentaa omaa suhdettaan ympäröivään mediaympäristöihin. Sisältöjä käsitellään henkilökohtaisen kokemuksen kautta kohti yleisempiä taiteenalan ja ympäröivän mediaympäristön ilmiöitä.

Omat mediaympäristöt

Opetuksen sisältöjä rakennetaan oppilaan omista mediaympäristöistä ja -välineistä. Opetuksessa käsitellään oppilaan omaa mediasuhdetta.

Teknologia ja taide

Opetuksessa käsitellään teknologiaa mediataiteen läpäisevänä ilmiönä. Teknologiaa tutkitaan ilmaisun ja esittämisen välineenä ja sisältönä. Opetuksessa tarkastellaan keskeisten taiteenalojen filosofiaa.

Traditiot ja ajankohtaiset ilmiöt

Opetuksen sisällöt valitaan mediataiteiden traditioista ja tulevaisuuden näkymistä sekä ajankohtaisista mediakulttuurisista ilmiöistä.

10.3 Mediataiteiden teemaopinnot

Tavoitteet

Mediataiteiden teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opinnot vahvistavat oppilaan ymmärrystä mediataiteista ja ympäröivästä mediakulttuurista ja vaikuttamisen tavoista mediassa. Opintojen tavoitteena on syventää oppilaan tietoja ja taitoja sekä kykyä ilmaista ajatuksia, tunteita ja ottaa kantaa valituilla mediataiteiden alueilla. Teemaopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Koulutuksen järjestäjä määrittelee teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Oma mediasuhde

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- kehittää omakohtaista suhdettaan mediaan, taiteeseen ja teknologiaan
- laajentaa mediataiteen tuntemustaan ja kehittää kriittistä medialukutaitoaan
- työskentelee ja ilmaisee itseään omissa mediaympäristöissään.

Mediakulttuurin tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- laajentaa valitun mediavälineen tai mediataiteen alueen tuntemustaan
- tutustuu mediataiteisiin liittyvään toimintaan oppilaitoksen ulkopuolella
- tutkii teoksissaan ympäröivän mediamaailman ilmiöitä.

Ilmaisu

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- laajentaa valitun mediavälineen tai mediataiteiden alueen osaamistaan
- kehittää mediateknologian käyttöä oman ilmaisunsa välineenä
- kehittää taitojaan työskennellä ja tehdä teoksia.

Vuorovaikutus ja osallisuus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- käyttää mediataiteiden vuorovaikutuksen muotoja omassa ilmaisussaan
- työskentelee ja tekee teoksia yksin ja yhteistyössä muiden kanssa
- ymmärtää vuorovaikutuksen mahdollisuuksia mediataiteissa ja muissa medioissa.

Keskeiset sisällöt

Mediataiteiden teemaopinnoissa oppilas laajentaa osaamistaan ja suhdettaan valituilla mediataiteiden alueilla. Oppilas laajentaa tietojaan ja kehittää taitojaan omissa mediaympäristöissään.

Omat mediaympäristöt

Opetuksen sisältöjä rakennetaan oppilaan omista mediaympäristöistä ja -välineistä. Opetuksessa käsitellään oppilaan omaa mediasuhdetta.

Teknologia ja taide

Opetuksessa käsitellään teknologiaa mediataiteen läpäisevänä ilmiönä. Teknologiaa tutkitaan ilmaisun ja esittämisen välineenä ja sisältönä. Opetuksessa tarkastellaan keskeisten taiteenalojen filosofiaa.

Traditiot ja ajankohtaiset ilmiöt

Opetuksen sisällöt valitaan mediataiteiden traditioista ja tulevaisuuden näkymistä sekä ajankohtaisista mediakulttuurisista ilmiöistä.

10.4 Aikuisten mediataiteiden opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan mediataiteiden laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Mediataiteiden aikuisten opetuksen tavoitteena on tukea oppilaan omien tavoitteiden asettamista, opintojen suunnittelua ja itsenäistä työskentelyä. Opintojen tavoitteena on antaa valmiuksia mediateknologian luovalle käytölle ja soveltamiselle sekä mediakulttuurin ilmiöihin osallistumiselle ja vaikuttamiselle. Opinnot luovat edellytyksiä oppilaan aktiivisen mediasuhteen ylläpitämiselle ja vahvistamiselle.

10.5 Työtavat mediataiteiden opetuksessa

Työtapojen valinnoilla tuetaan leikkiin, tutkimiseen, kokeilemiseen ja taiteelliseen ilmaisuun perustuvaa mediataiteiden tavoitteellista ja pitkäjänteistä opiskelua. Työtavoilla edistetään oppilaan aktiivista toimijuutta. Mediataiteiden ja mediakulttuurin ilmiöitä tutkitaan yksin ja yhdessä. Oppimisympäristöt mahdollistavat opinnoissa keskeisten vuorovaikutuksen, ryhmätyöskentelyn ja yhdessä oppimisen taitojen kehittymisen. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan oppilaiden työskentelyä ja oppimisprosessin suunnittelua, havainnointia, toteuttamista, dokumentointia ja arviointia. Oppilaita kannustetaan osallistumaan opetuksen suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Valitut työtavat ja oppimisympäristöt mahdollistavat erilaiset työskentelyprosessit, työskentelyn tarvittavalla mediateknologialla sekä työskentelyn ja teosten esittämisen yleisöille. Mediataiteille ominaisesti teokset tavoittavat yleisönsä järjestetyissä tilaisuuksissa ja julkisessa tilassa sekä fyysisissä että virtuaalisissa ympäristöissä.

10.6 Oppimisen arviointi mediataiteiden opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan mediataiteiden opintojen edistymistä. Arvioinnilla annetaan oppilaalle palautetta omasta edistymisestään, osaamisestaan ja kehittämisen kohteistaan. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearviointiin ja

vertaisarviointiin. Kannustavalla, monipuolisella ja jatkuvalla palautteella oppilasta ohjataan omien oppimistavoitteiden asettamiseen sekä oman ja toisten osaamisen arvostamiseen. Oppilasta perehdytetään mediataiteiden arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista mediataiteiden opintokokonaisuuksista opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla.

Mediataiteiden yleisen oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle asetettuihin tavoitealueisiin: *Oma mediasuhde; Mediakulttuurin tuntemus; Ilmaisus; Vuorovaikutus ja osallisuus.*

Yhteisissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilasta mediataiteiden perustaitojen hankkimisessa. Jatkuvassa arvioinnissa ja muussa palautteessa hyödynnetään itsearviointia ja vertaisarviointia.

Teemaopinnoissa arvioinnilla kannustetaan oppilasta yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentamiseen. Arvioinnilla ja muulla palautteella tuetaan oppimistavoitteiden asettamista sekä reflektoinnin, itseohjautuvuuden ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä.

Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet.

11 MUSIIKKI

Musiikin yleisen oppimäärän taiteen perusopetuksen tehtävänä on luoda edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntymiselle ja musiikin elämänikäiselle harrastamiselle. Tavoitteena on tukea oppilaan omaehtoista musiikin harrastamista. Opiskelussa korostuvat musiikin harrastamisen ja yhteismusisoinnin ilo sekä oppilaan vapaus toteuttaa itseään oman musiikin tekemisen ja kokemisen kautta.

Oppilasta kannustetaan esteettisen ja luovan ajattelun sekä sosiaalisten taitojen kehittämiseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan lähtökohdat ja kiinnostuksen kohteet sekä tuetaan oppilaiden myönteisen minäkuvan ja terveen itsetunnon kehittymistä. Opintojen edetessä oppilas oppii tunnistamaan musiikilliset vahvuutensa ja löytää omat tapansa musiikin harrastamiseen. Oma musiikkiharrastus asettuu osaksi elävää ja toimivaa musiikkikulttuuria sekä koko taiteiden kenttää.

11.1 Varhaisiän musiikkikasvatus

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on lapsen luovuuden, musiikillisten valmiuksien ja itsetunnon kehittäminen. Myönteiset musiikilliset elämykset muodostavat pohjan hyvälle musiikkisuhteelle ja myöhemmille musiikkiopinnoille. Leikinomaisella toiminnalla edistetään lapsen ryhmässä toimimisen taitoja ja oppimisvalmiuksia. Kokemuksia ja elämyksiä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja muiden taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Varhaisiän musiikkikasvatukseen voi sisältyä instrumenttiopintoihin valmentavaa opetusta. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

11.2 Musiikin yhteiset opinnot

Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen ja yhteismusisoinnin perustaitojen kehittäminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden vahvuudet, lähtökohdat ja kiinnostuksen kohteet. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Yksittäinen opintokokonaisuus voi sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta.

Tavoitteet

Soittaminen ja laulaminen

Opetuksen tavoitteena on

- tutustuttaa oppilas valitsemaansa instrumenttiin tai instrumentteihin
- ohjata oppilasta harjoittelemaan soittamisen, laulamisen ja yhteismusisoinnin perustaitoja
- ohjata oppilasta musiikin merkitsemistapojen ymmärtämiseen ja lukemiseen
- ohjata oppilasta omaksumaan hyviä harjoittelutapoja ja harjoittelemaan säännöllisesti.

Esittäminen ja ilmaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- tarjota oppilaalle tilaisuuksia esiintymisen harjoitteluun
- ohjata oppilasta toteuttamaan oma osuutensa osana musiikillista kokonaisuutta
- ohjata oppilasta musiikilliseen ilmaisuun
- rohkaista oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan musisointiaan ja hahmottamaan musiikkia kuulonvaraisesti
- opastaa oppilasta havainnoimaan myös muiden oppilaiden musisointia
- kannustaa oppilasta kuuntelemaan musiikkia monipuolisesti

Taiteidenvälinen osaaminen

Opetuksen tavoitteena on

- tarjota oppilaalle tilaisuuksia toiseen taiteenalaan ja sen ilmaisukeinoihin tutustumiseen.

Keskeiset sisällöt

Musiikin yhteisten opintojen keskeisenä sisältönä ovat musisoinnin perustaitojen harjoittelu ja musiikin hahmotuskyvyn kehittäminen. Opinnoissa tutustutaan erilaisiin musiikin lajeihin ja niiden perusohjelmistoon soittaen, laulaen ja kuunnellen. Opetukseen sisältyy myös tutustumista muiden taiteenalojen ilmaisukeinoihin. Koulutuksen järjestäjä täsmentää opintojen sisältöjä paikallisten opetuksen tavoitteiden ja tarpeiden pohjalta.

11.3 Musiikin teemaopinnot

Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen kehittäminen edelleen. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota oppilaiden valittavaksi keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Yksittäinen opintokokonaisuus voi sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta. Tavoitteena on, että oppilas löytää opintojen aikana omat musiikillisen ilmaisun tapansa. Opetuksessa painotetaan yhteismusisointia ottaen huomioon oppilaan valmiudet ja kiinnostuksen kohteet.

Tavoitteet

Soittaminen ja laulaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kehittämään instrumentti- ja yhteismusisointitaitojaan oman kiinnostuksensa mukaisesti
- tukea oppilaan säännöllistä harjoittelua
- ohjata oppilasta käyttämään musiikin hahmottamistaitojaan musisointinsa tukena
- ohjata oppilasta kuulonsuojeluun.

Esittäminen ja ilmaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta esiintymään erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa
- ohjata oppilasta elävään musiikilliseen ilmaisuun
- ohjata oppilasta improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan myös osana musiikillista kokonaisuutta
- tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi ja motivoituneeksi musiikin kuuntelijaksi
- opastaa oppilasta hahmottamaan ja jäsentämään musiikkia kuulonvaraisesti

Taiteidenvälinen osaaminen

Opetuksen tavoitteena on

- tarjota oppilaalle tilaisuuksia luovaan tekemiseen ja taiteidenväliseen työskentelyyn.

Keskeiset sisällöt

Musiikin teemaopintojen keskeisenä sisältönä ovat musiikillisten taitojen monipuolinen harjoittelu. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden kiinnostuksen kohteet. Opinnoissa syvennetään musiikin lajien ja muiden taiteenalojen ilmaisukeinojen tuntemusta. Koulutuksen järjestäjä voi tarkentaa opintojen sisältöjä paikallisten opetuksen tavoitteiden ja tarpeiden pohjalta.

11.4 Aikuisten musiikin opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan musiikin yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Aikuisten musiikin opetusta järjestettäessä otetaan huomioon aikuisten harrastajien toistaan poikkeavat musiikilliset valmiudet ja kiinnostukset kohteet. Opetuksessa korostuu opiskelijan oma-aloitteisuus sekä hänen tarpeensa ja kykynsä ohjata omaa oppimistaan. Osallistuminen opiskelun suunnitteluun ja arviointiin ovat onnistuneen opiskelun edellytyksiä. Sosiaalinen vuorovaikutus ja yksilöllisten tarpeiden huomioon ottaminen sekä kannustava ja myönteinen palaute ovat myös aikuisten oppimisessa tärkeitä.

11.5 Työtavat musiikin opetuksessa

Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat musiikin yleisen oppimäärän tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Tavoitteena on, että valitut työtavat ja opiskeluympäristöt sallivat monipuolisen työskentelyn sekä itsenäisesti että yhteistyössä muiden kanssa. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että oppilaat saavat tilaisuuksia kehittää yhteismusisoinnin taitojaan. Työtapojen valinnalla voidaan

vahvistaa myös oppilaan motivaatiota ja itseohjautuvuutta. Työskentelyssä hyödynnetään teknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppimaan oppimisen taidot kehittyvät, kun oppilasta ohjataan työskentelyn suunnitteluun ja arviointiin.

11.6 Oppimisen arviointi musiikin opetuksessa

Musiikin yleisessä oppimäärässä arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan musiikkiopintojen edistymistä. Siksi se on oleellinen osa jokaista oppimisprosessia ja opettamista. Palautteen ja arvioinnin antamisessa kiinnitetään huomiota erityisesti oppimisprosessiin ja sen aikana tapahtuneisiin muutoksiin. Tavoitteena on, että arviointi tukee oppilaan itsetunnon sekä oppimaan oppimisen, itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin taitojen kehittymistä.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet opintokokonaisuuksien tavoitteiden pohjalta. Arviointia suoritettaessa tiedostetaan temperamenttiero ja huolehditaan, että arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan tai ominaisuuksiin. Monipuolinen ja rohkaiseva arviointipalaute auttaa oppilasta vähitellen asettamaan opiskelulle myös omia tavoitteita. Lisäksi arvioinnin tarkoituksena on motivoida oppilasta opetuksen aikana ja tuottaa opettajalle tietoa siitä, miten opetusta tulisi jatkossa suunnata.

12 SANATAIDE

Taiteen perusopetuksen sanataiteen laajan oppimäärän opetus edistää oppilaiden luovuutta, kulttuurista ja yhteiskunnallista osallisuutta sekä sosiaalisia taitoja. Sanataide on luovaa kielen käyttämistä, joka ohjaa monenlaiseen kirjoittamiseen ja syventää oppilaiden kielellisiä taitoja ja ajattelukykyä. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, joka mukaan tekstejä voidaan tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa. Sanataide muodostaa pohjan myös monille muille taiteille, jotka rakentuvat kielen varaan. Tavoitteena on antaa valmiudet ilmaista itseään monipuolisesti sanataiteen keinoin ja saada sanataiteesta elinikäinen harrastus tai työ.

Sanataiteen opinnot vahvistavat kirjoittaja- ja taiteilijaidentiteettiä sekä luovat oppilaille vertaisryhmän ja harrastusyhteisön, jossa tutustutaan sanataiteen tuottamiseen eri puoliin. Opetus ohjaa oppilaita keskittyneeseen, päämäärätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn, aktiiviseen oppimiseen sekä rakentavaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Opetuksen lähtökohtia ovat ilo, leikki, mielikuvitus ja kokemuksellisuus. Sanataideopetuksessa oppilaat kehittyvät tekstien luomisessa ja hiomisessa, tyylien ja tekstilajien valinnassa, arvottamisessa, analysoinnissa ja monilukutaidossa. Opetusta toteutetaan vuorovaikutuksessa muiden taiteenlajien kanssa.

12.1 Varhaisiän sanataidekasvatus

Sanataiteen varhaisiän kasvatuksen tavoitteena on rohkaista lasta käyttämään mielikuvitustaan, osallistumaan leikkiin ja vuorovaikutukseen, kuunteluun ja lukemiseen, tutustuttaa lasta lastenkirjallisuuteen, runojen, loruja ja tarinoiden maailmaan sekä innostaa lasta kertomaan omia tarinoita sekä ohjata lukemisen ja monimuotoisten tekstin pariin. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen sanataiteen varhaisiän kasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

12.2 Sanataiteen yhteiset opinnot

Sanataiteen yleisen oppimäärän yhteisissä opinnoissa oppilaat tutustuvat sanataiteen eri mahdollisuuksiin, käsitteisiin ja kirjoittamisen tekniikoihin. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti.

Tavoitteet

Sanataiteilijana kehittyminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta tekemään havaintoja maailman ilmiöistä ja tutkimaan niiden tarinallisuutta
- rohkaista oppilasta löytämään ja valitsemaan itselleen tärkeää kerrottavaa kehittämällä intuitiota, eri aistien käyttöä ja herkkyyttä

- tukea oppilaan kehittymistä ja sanataiteellista näkemystä suhteessa kirjallisuuden traditioon
- kannustaa oppilasta kehittämään omaa identiteettiään sanataiteen tuottajana.

Omaääninen kirjoittaminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta etsimään ilmaisun omaäänisyyttä ja luovuutta sekä antaa hänelle siihen välineet
- rohkaista oppilasta jäsentämään, kielellistämään ja sanoittamaan havaintojaan, ajatuksiaan ja tunteitaan sekä luomaan kuviteltuja todellisuuksia sanataiteen keinoin
- kannustaa oppilasta laajentamaan sanavarantoaan sekä monipuolistamaan kieltään ja ilmaisutapojaan
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan eri lajien mukaista sanataidetta
- auttaa oppilasta ymmärtämään tekstin sisällön ja muodon suhdetta eli tyylien rakentumista.

Elämyksellinen lukeminen

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta eläytymään lukemaansa ja kuulemaansa sekä jakamaan lukukokemuksiaan
- kannustaa oppilasta tutustumaan sanataiteen lajeihin ja ilmaisukeinoihin, myös monimuotoisiin teksteihin
- kannustaa oppilasta luovaan lukemiseen ja löytämään erilaisia lukemisen tapoja suhteessa sanataiteen ympäristöihin.

Taideprosessi ja julkaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta tutustumaan sanataiteen tuottamisen prosessin eri vaiheisiin
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan sanataideteoksia tavoitteellisesti
- kannustaa oppilasta antamaan ja vastaanottamaan palautetta sekä kohtaamaan sanataiteen tuottamiseen liittyvää keskeneräisyyttä
- kannustaa ja rohkaista oppilasta jakamaan ja julkaisemaan sanataideteoksiaan.

Keskeiset sisällöt

Sanataiteen yleisen oppimäärän yhteisissä opinnoissa tutustutaan tekstien eri lajeihin kaunokirjallisuudesta mediateksteihin sekä niiden kielellisiin ja kuvallisiin ilmaisukeinoihin. Sanataiteessa opitaan ideoimaan ja muokkaamaan tekstejä. Oma taidekäsitys ja vuorovaikutus taiteen kanssa kehittyvät. Opinnoissa löydetään keinoja ylläpitää työskentelymotivaatiota ja kehittää taitoa keskustella omien tekstien kanssa ja kannustavasti arvioida niitä.

12.3 Sanataiteen teemaopinnot

Sanataiteen yleisen oppimäärän teemaopinnoissa oppilaat perehtyvät sanataiteen eri lajeihin ja osallistuvat taiteidenvälisiin projekteihin. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti.

Tavoitteet

Sanataiteilijana kehittyminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia tapoja tuottaa sanataidetta
- innostaa oppilasta työskentelemään tavoitteellisesti
- tukea oppilasta osallistumaan sanataidekeskusteluun eri ympäristöissä
- kannustaa oppilasta etsimään taiteilijuuden yhteisiä piirteitä ja työtapoja muiden taiteenalojen kanssa.

Omaääninen kirjoittaminen

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta etsimään itselle sopivia tapoja tuottaa sanataidetta
- kannustaa oppilasta laajentamaan sanavarantoaan sekä monipuolistamaan kieltään ja ilmaisutapojaan
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan sanataidetta ja kokeilemaan eri kirjallisuuden lajeja
- auttaa oppilasta havainnoimaan tyylien rakentumista.

Elämyksellinen lukeminen

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta eläytymään lukemaansa ja kuulemaansa sekä jakamaan lukukokemuksiaan
- kannustaa oppilasta tutustumaan sanataiteen traditioon ja perehtymään erilaisiin lukemisen tapoihin, myös monimuotoisten tekstien tulkitsemiseen
- rohkaista oppilasta tutustumaan myös yhteisöllisesti tuotettuun sanataiteeseen ja sen traditioon.

Taideprosessi ja julkaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta ymmärtämään kirjoitusprosessin eri vaiheita omassa sanataiteen tekemisen tavassaan ja tutkimaan muitten taiteenlajien syntyprosesseja
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan sanataidetta tavoitteellisesti yksin ja yhdessä
- kannustaa oppilasta antamaan ja vastaanottamaan palautetta
- kannustaa ja rohkaista oppilasta jakamaan ja julkaisemaan sanataideteoksiaan myös yhteistyössä muiden taiteen lajien kanssa.

Keskeiset sisällöt

Sanataiteen yleisen oppimäärän teemaopinnoissa perehdytään kauno- ja tietokirjallisuuden lajeihin sekä niiden käyttämiin keinoihin. Opinnoissa korostuvat

yhteisölliset tekemisen tavat ja sanataideteosten näkeminen osana toisten tekstien verkostoa. Teemaopintojen osana voidaan julkaista sanataideteos painettuna, ääneen luettuna, mediasisältönä, lavaesiintymisenä tai muussa muodossa.

12.4 Aikuisten sanataiteen opetus

Aikuisten sanataiteen opetuksessa noudatetaan sanataiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden kiinnostus, kokemukset ja koulutus.

12.5 Työtavat sanataiteen opetuksessa

Sanataiteen opiskelussa korostuvat yhteisöllisyys, kokemuksellinen oppiminen, toiminnallisuus, ilmiölähtöisyys ja monitaiteisuus. Kirjoitettua, kuultua ja luettua sekä monimuotoisia tekstejä käsitellään eri tavoin keskustellen ja toiminnallisesti. Teemaopinnoissa voidaan keskittyä sanataiteen eri lajeihin ja projektimaiseen tai mahdollisuuksien mukaan taiteidenväliseen työskentelyyn.

12.6 Oppimisen arviointi sanataiteen opetuksessa

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaiden sanataiteen opinnoissa edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista. Arviointi tukee oppilaiden oman taiteilijuuden kehittymistä, omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin.

Oppimista arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti sekä opintojen aikana että päättövaiheessa. Monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista: oppilaat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan, ja oppilaita harjaannutetaan itse- ja vertaisarviointiin. Palaute kytkeytyy opetuksen tavoitteisiin ja on ohjaavaa, jatkuvaa ja pitkäkestoista. Arviointi tukee samalla oppimaan oppimisen taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymistä. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan. Arvioinnin ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaiden hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen. Oppilaiden töistä voidaan koota yhteisjulkaisuja ja heitä kannustetaan osallistumaan kilpailuihin, jolloin he voivat saada julkista palautetta.

Sanataiteen yleisen oppimäärän arvioinnin kohteita ovat

- sanataiteen tuottamisen taidot
- sanataiteen tulkitsemisen taidot
- oppimaan oppimisen, reflektoinnin ja prosessin hallinnan taidot.

Opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita voidaan tarkentaa paikallisesti. Oppilaitos kuvaa opetussuunnitelmassaan eri opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet ja arvioinnin antamisen tavat.

Sanataiteen yhteisissä opinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea perustaitojen harjoittelua. Arvioinnissa painottuvat erityisesti sanataiteen tuottamisen ja sanataiteen tulkitsemisen taidot sekä oppimaan oppimisen taidot. Sanataiteen teemaopinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea sanataiteen taitojen laajentumista. Arvioinnissa painottuvat sanataiteen tuottamisen taitojen lisäksi reflektoinnin ja prosessin hallinnan taidot.

13 Sirkustaide

Sirkustaiteen yleisen oppimäärän tavoitteena on tukea omaehtoista sirkustaiteen harrastamista. Sirkustaiteen opiskelu on tutkivaa ja oppiminen tapahtuu harjoittelun, kokemuksen ja monipuolisen tekemisen kautta. Motoristen perustaitojen harjoittelu on keskeinen osa yleisen oppimäärän sirkustaiteen opintoja ja toimii pohjana sirkustaitojen harjoittelulle. Sirkustaiteen opetus muodostuu kasvamisesta sirkustaiteeseen ja kasvattamisesta sen avulla.

Kasvaminen sirkustaiteeseen tarkoittaa sirkustaiteen harrastamiseen tarvittavien taitojen ja tietojen sekä kehonhuollon harjoittelua ja kehittämistä. Oppilas tutustuu sirkustaiteen sanastoon ja keskeisiin ilmaisumuotoihin. Ryhmän turvallinen ja motivoiva oppimisilmapiiri luo edellytyksiä tekemisen iloon ja oppimiseen.

Kasvattaminen sirkustaiteen avulla tarkoittaa luovuuteen, vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen, emotionaaliseen ja esteettiseen kasvuun sekä tavoitteelliseen työskentelyyn ohjaamista. Hyvä oppimisilmapiiri rakentuu ryhmätöiden ja itsenäisen työskentelyn taitojen varaan. Kasvattaminen sirkustaiteen avulla tukee oppilaan itsetunnon kehittymistä, oppimisen iloa ja osallisuuden tunnetta sekä oppilasryhmän sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

13.1 Varhaisiän sirkuskasvatus

Varhaisiän kasvatuksessa oppilas tutustuu sirkustaiteeseen ja ohjattuun liikunnalliseen harjoitteluun ryhmässä. Opetuksen lähtökohtana on leikki. Opetuksessa korostuvat motoristen perustaitojen oppiminen eli tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot, joita harjoitellaan monipuolisesti sirkustemppujen ohella. Samalla oppilas oppii tuntemaan sirkustaiteen sanastoa.

Opetuksessa tuetaan aistihavaintojen tekemistä, mielikuvituksen ja aloitekyvyn kehittymistä ja oppilas saa myönteisiä esiintymiskokemuksia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan ikä ja kehitysvaihe. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen sirkustaiteen varhaisiän kasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

13.2 Sirkustaiteen yhteiset opinnot

Yhteisten opintojen tarkoituksena on, että oppilas oppii eri sirkuslajeissa tarvittavia perustaitoja ja saa kokemuksia sirkuksesta monipuolisena taiteenalana.

Yhteisten opintojen aikana oppilas tutustuu sirkuksen maailmaan ja sirkustaiteen perusteisiin: sirkustekniikkaan, kehontuntemukseen ja -hallintaan, sirkustaiteen tuntemukseen sekä ilmaisuun ja esiintymiseen. Opetuksessa korostetaan motoristen perustaitojen eli tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitojen harjoittelua sekä tuetaan luovuuden ja aloitekyvyn kehittymistä. Oppilas harjoittelee sirkustekniikoiden alkeita, tutustuu sirkuksen peruskäsitteisiin sekä oppii nauttimaan sirkustaitojen harjoittelusta itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Opetuksessa painotetaan

vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja harjoittelun pitkäjänteisyyttä. Oppilas harjoittelee esiintymistaitoa ja osallistuu sirkusesityksen valmistamiseen ryhmässä. Opintojen aikana tutustutaan sirkustaiteeseen ja katsotaan sirkusesityksiä. Opetuksessa luodaan kannustava ja innostava ilmapiiri, jossa voi turvallisesti onnistua ja epäonnistua.

Tavoitteet

Sirkustekniikka

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- kehittää motorisia perustaitoja
- tutustuu eri sirkuslajeihin
- oppii turvallisia tapoja harjoitella
- harjoittelee tavoitteiden asettamista.

Kehon tuntemus ja -hallinta

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- oppii tuntemaan, hahmottamaan ja arvostamaan omaa kehoaan
- oppii luottamaan itseensä ja oman kehon mahdollisuuksiin
- oppii luottamaan toisiin
- harjoittelee ketteryyttä, koordinaatiota, voimaa ja liikkuvuutta.

Sirkustaiteen tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu sirkukseen harrastuksena ja taidemuotona
- tutustuu sirkuksen peruskäsitteisiin ja -sanastoon
- tutustuu erilaisiin tapoihin tehdä sirkusta.

Ilmaisu ja esiintyminen

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu itseilmaisuun
- oppii toimimaan ja esiintymään ryhmässä
- uskaltaa esiintyä ja toimia yleisön edessä.

Keskeiset sisällöt

Sirkustaiteen yleisen oppimäärän yhteisten opintojen opetuksessa oppilaita opetetaan asettamaan tavoitteitaan realistisesti, seuraamaan kehittymistään sekä nauttimaan yhdessä asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Opetuksen keskeisenä sisältönä ovat tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot, tutustuminen eri sirkuslajeihin sekä eri sirkuslajien perustekniikoiden turvallinen harjoittelu. Oman kehon mahdollisuuksiin tutustutaan eri sirkuslajien harjoittelun, fyysisiä ominaisuuksia kehittävien harjoitteiden sekä erilaisin ryhmä- ja luottamusharjoituksiin. Kehontuntemusta ja -hallintaa edistetään ketteryys-, koordinaatio-, voima-, liikkuvuus- ja rentoutusharjoituksia tehden. Opetuksessa opetellaan sirkukselle tärkeitä toiminta- ja turvakäytänteitä sekä käyttämään eri sirkuslajien ja -välineiden nimiä. Opintojen aikana tutustutaan sirkustaiteeseen ja katsotaan erilaisia sirkusesityksiä. Yhdessä tehdään erilaisia ilmaisutaidon harjoituksia,

esiintymiskokeiluja sekä ryhmä- ja improvisaatioharjoituksia. Oppilaat harjoittelevat esiintymistä pienten esitysten avulla ja osallistuvat esityksen valmistamiseen ryhmässä.

13.3 Sirkustaiteen teemaopinnot

Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen ja syventäminen sekä oppilaan pätevyyden tunteen vahvistaminen. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota vaihtoehtoisia teemaopintojen opintokokonaisuuksia eri sirkuslajeista, esittämisen tyyleistä ja taiteenalojen välisestä yhteistyöstä omien mahdollisuuksiensa mukaan. Tavoitteena on, että oppilas voi laajentaa ja syventää osaamistaan yhdessä tai useammassa eri sirkustaiteen taitolajissa. Teemaopinnoissa kehitetään erityisesti oppilaan ilmaisun ja esittämisen valmiuksia. Ilmaisun- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen, esiintymistaidon opiskelu ja esiintyminen ovat keskeinen osa teemaopintoja.

Tavoitteet

Sirkustekniikka

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- syventää osaamistaan yhdessä tai useammassa sirkuslajissa
- asettaa realistiset tavoitteet perustekniikoiden harjoittelussa
- harjoittelee turvallisesti.

Kehon tuntemus ja -hallinta

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- oppii oman kehonsa kehitystarpeita
- ymmärtää eri sirkuslajien asettamia fyysisiä vaatimuksia.

Sirkustaiteen tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu sirkuksen nykypäivään
- syventää tietämystään sirkuslajeissa
- tutustuu erilaisiin sirkusesityksiin ja sirkustaiteen ilmaisumuotoihin.

Ilmaisu ja esiintyminen

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu esityksen suunnitteluun sekä sen valmistamisen eri osa-alueisiin
- oppii nauttimaan esiintymisestä
- osallistuu esityksen valmistamiseen.

Keskeiset sisällöt

Sirkustaiteen yleisen oppimäärän teemaopinnoissa harjoitellaan turvallisesti, monipuolisesti ja tavoitteellisesti sirkustaitoja sekä niissä tarvittavia fyysisiä ominaisuuksia eli ketteryyttä, koordinaatiota, voimaa ja liikkuvuutta. Opinnoissa

perehdytään nykypäivän sirkustaiteeseen sekä eri sirkuslajeihin. Erilaisiin ilmaisumuotoihin tutustutaan katsomalla erilaisia sirkustaiteen esityksiä ja keskustelemalla niistä. Esiintymiseen oppilaat harjaantuvat käytännön esityskokeilujen avulla sekä käyttämällä luovuuttaan erilaisten esitysten suunnittelussa ja toteutuksessa.

13.4 Aikuisten sirkustaiteen opetus

Sirkustaiteen aikuisten opetus tarjoaa pohjan elämänpituiselle harrastukselle tai taiteen kentällä toimimiselle sirkustaiteen näkökulmasta. Aikuisten opetuksessa noudatetaan sirkustaiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

Opetuksessa luodaan kannustava ja sosiaalisesti vuorovaikutteinen opiskeluilmapiiri. Aikuisoppilasta ohjataan opiskelemaan sirkustaidetta pitkäjänteisesti taipumustensa ja kiinnostuksensa mukaisesti. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kiinnostusten kohteet sekä heidän aiemmat opintonsa ja kokemuksensa sirkustaiteesta. Oppilaita ohjataan itsenäiseen ja oma-aloitteiseen opiskeluun, henkilökohtaisten tavoitteiden asettamiseen, oman työskentelyn ja oppimisen seurantaan sekä itsearviointiin.

13.5 Työtavat sirkustaiteen opetuksessa

Sirkustaidetta opetetaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, jotka ovat turvalliset, sopivat ja tarkoituksenmukaiset sirkustaiteen opetukseen. Työtapojen valinnalla tuetaan sirkustaiteen harrastamisessa tarvittavan osaamisen ja ominaisuuksien sekä itsenäisen työskentelyn, vuorovaikutustaitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti yksilö- ja ryhmäopetuksen muotoja ja työtapoja mahdollistaen yksilölliset oppimispolut ja joustavat oppimisen jatkumot.

Oppimisprosessia edistetään korostamalla aktiivista harjoittelua ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Pätevyyskokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla sekä harjaantumisen vaiheeseen sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella.

13.6 Oppimisen arviointi sirkustaiteen opetuksessa

Sirkustaiteen arviointi on vuorovaikutteista. Oppilaan opiskelua, oppimista ja itsearviointia tukevat ryhmän ja opettajan antama palaute. Palaute oppimisesta ja työskentelystä on kannustavaa, ohjaavaa ja jatkuvaa. Arviointi kohdistuu oppilaan toimintaan, ei hänen ominaisuuksiinsa. Oppilaan tulee saada koko opiskelunsa ajan palautetta oppimisestaan ja työskentelystään erilaisissa oppimistilanteissa. Arviointi tapahtuu aina suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Kaikki palaute ja arviointi annetaan kannustavassa ja myönteisessä opiskelua ja oppimista edistävässä hengessä.

Sirkustaiteen yleisessä oppimäärässä arvioinnin kohteita ovat:

Oppilaan kehittyminen:

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan edistymistä opinnoissa ja työskentelyä toisten kanssa. Arvioinnin tulee tukea oppilaan hyvän itsetunnon ja ilmaisuvalmiuksien kehittymistä sekä oppilaan halukkuutta kehittää itseään sirkustaiteessa ja sirkustaiteen keinoin.

Oppilaan itsearviointi:

Opetuksessa tuetaan oppilaan kykyä arvioida omaa ja muiden työskentelyä. Oppilas harjoittelee koko opiskelun ajan itsearviointia ja häntä opastetaan oppimisensa dokumentoimiseen ja seurantaan.

Oppimisprosessi ja tavoitteiden saavuttaminen:

Arviointi kohdistuu sekä prosessiin että lopputulokseen. Arviointimenetelmät valitaan siten, että ne mittaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista.

14 TANSSI

Tanssin taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tarkoituksena on tuottaa oppilaalle myönteisiä kokemuksia tanssin parissa, kannustaa tanssin harrastamiseen sekä tukea liikunnallista ja aktiivista elämäntapaa. Olennaista on tarjota oppilaalle mahdollisuus tanssin ja liikunnan ilon kokemiseen ja löytämiseen. Opetuksen tavoitteena on tuottaa kokonaisvaltaisia elämyksiä sekä tukea oppilaan kokemusta ja ymmärrystä tanssista fyysisen ja luovan toiminnan kautta. Opintojen aikana syntyvä kokemuksellinen suhde tanssiin luo pohjan tanssin elinikäiselle harrastamiselle.

Tanssin yleisen oppimäärän opetus tukee oppilaan kokonaisvaltaista kasvua, luovuutta, taiteellista ilmaisukykyä ja kulttuurista osallisuutta. Oppilas saa tukea tanssissa tarvittavien valmiuksien omaksumisessa omista henkilökohtaisista ja kulttuurisista lähtökohdistaan käsin. Opintojen myötä oppilas oppii kiinnittämään huomiota kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja terveelliseen elämäntapaan. Opetus kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisiin tanssin ja muun taiteen tapahtumiin ja esityksiin myös kuulijana ja katsojana. Opetus avartaa oppilaan käsitystä tanssin monimuotoisuudesta niin taiteena kuin kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä sekä tukee hänen kasvuaan sivistyneeksi, suvaitsevaksi ja erilaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi.

14.1 Varhaisiän tanssikasvatus

Varhaisiän tanssiopintojen tavoitteena on lapsen luovuuden ja kehontuntemuksen kehittäminen. Leikinomainen toiminta edistää lapsen tanssin perustaitoja, ryhmässä toimimisen taitoja ja oppimisvalmiuksia. Opetuksen tehtävänä on herättää tanssin ilo ja tukea itseilmaisun ja itseluottamuksen kehittymistä turvallisissa oppimisympäristöissä. Opetuksen kokemuksellisuutta ja elämyksellisyyttä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja muiden taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän tanssikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

14.2 Tanssin yhteiset opinnot

Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on tanssin perustaitojen kehittäminen. Opetuksessa otetaan huomioon jokaisen yksilölliset oppimisvahvuudet ja -valmiudet ja lähtökohdat sekä oppilaan kulttuurinen tausta. Paikallisessa opetussuunnitelmassa yksittäiset opintokokonaisuudet voivat sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta.

Tavoitteet

Hyvinvointi ja kehollisuus

Tavoitteena on, että oppilas

- löytää tanssin ilon
- suhtautuu omaan kehoonsa luontevasti ja myönteisesti

- tunnistaa ja on valmis ottamaan käyttöön oman kehonsa liikkeelliset ja ilmaisulliset mahdollisuudet
- ymmärtää että jokaisen keho on yksilöllinen.

Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen

Tavoitteena on, että oppilas

- kykenee kuuntelemaan toisia ja havainnoimaan ympäristöään herkästi
- toimii rakentavasti ryhmän jäsenenä
- tuo ryhmätyöskentelyyn oman panoksensa
- arvostaa ja kunnioittaa toisten yksilöllisyyttä ja erilaisuutta sekä heidän näkemyksiään.

Taito ja taide

Tavoitteena on, että oppilas

- kehittää fyysis-motorisia taitojaan monipuolisesti
- laajentaa liikkeellistä ja ilmaisullista sanastoaan
- tutustuu valitsemaansa tanssilajiin ja sen kulttuuriseen taustaan
- saa tilaisuuksia tutustua muihin tanssin muotoihin ja lajeihin ja niiden kulttuuriseen taustaan
- tutustuu tanssiin taidemuotona muiden taiteiden joukossa.

Keskeiset sisällöt

Tanssin yleisen oppimäärän opintojen keskeisenä sisältönä ovat kokonaisvaltaista hyvinvointia ja turvallista harjoittelua tukevat harjoitteet, kuten oikeaoppinen lämmittely ja palautuminen sekä liikeketjuihin ja kehonlinjaukseen liittyvät harjoitteet. Opintoihin sisältyy tanssilajien liikeseanastoon, motorisiin taitoihin, ja ilmaisuun ja musiikin tulkintaan liittyviä harjoitteita. Oppilaiden luovan ajattelun ja taiteidenvälisen osaamisen sekä vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitojen kehittymisen tukeminen ovat olennainen osa kaikkia opintoja. Opintojen aikana oppilaat saavat tilaisuuksia esiintymisen ja esiintymistilanteiden suunnittelun harjoitteluun.

14.3 Tanssin teemaopinnot

Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen ja valmiuksien laajentaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, paikalliset resurssit, ajankohtaiset ilmiöt sekä alueen väestöllinen ja kulttuurinen kehitys. Tavoitteena on avata ja monipuolistaa tanssin taiteen perusopetuksen sisältöjä siten, että kaikilla esimerkiksi sukupuoleen tai etniseen taustaan katsomatta on mahdollisuus kokea osallisuutta suhteessa opetuksen sisältöihin ja tarjontaan. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota oppilaiden valittavaksi keskenään vaihtoehtoisia tanssin teemaopintojen opintokokonaisuuksia. Yksittäiset opintokokonaisuudet voivat sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta.

Tavoitteet

Hyvinvointi ja kehoallisuus

Tavoitteena on, että oppilas

- haastaa ja kehittää kehoaan eri tavoin
- oppii tunnistamaan tanssin ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin välisen yhteyden
- oppii kiinnittämään huomiota terveelliseen elämäntapaan.

Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen

Tavoitteena on, että oppilas

- harjaantuu tanssimaan sekä yksin että ryhmässä
- osallistuu aktiivisesti ja rakentavasti ryhmän toimintaan
- oppii vastaanottamaan ja antamaan rakentavaa palautetta
- saa tilaisuuksia tutustua itselleen uusiin tanssin lajeihin ja tanssikulttuureihin
- osallistuu mahdollisuuksien mukaan tanssiesitykseen myös katsojana ja oppii keskustelemaan tanssista

Taito ja taide

Tavoitteena on, että oppilas

- laajentaa fyysis-motorisia taitojaan
- saa kokemuksia esiintymistä erilaisissa tilanteissa ja avartaa omaa kehoallista, liikkeellistä ja taiteellista ilmaisuaan
- saa monipuolisia kulttuurisia ja taiteellisia vaikutteita

Keskeiset sisällöt

Tanssin yleisen oppimäärän opintojen keskeisenä sisältönä ovat kokonaisvaltaista hyvinvointia ja turvallista harjoittelua tukevat harjoitteet, kuten oikeaoppiseen lämmittely ja palautuminen sekä liittyviä harjoitteet, liikeketjuihin ja kehonlinjaukseen liittyvät harjoitteet. Opintoihin sisältyy tanssilajien liikesanastoon, motorisiin taitoihin, ilmaisuun ja musiikin tulkintaan liittyviä harjoitteita. Oppilaiden luovan, taiteellisen ja taiteidenvälisen ajattelun sekä vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitojen kehittymisen tukeminen ovat olennainen osa kaikkia opintoja. Opintojen sisältyy myös tanssin perustietoutta. Opintojen aikana oppilaat saavat tilaisuuksia esiintymisen ja esiintymistilanteiden suunnitteluun harjoitteluun.

14.4 Aikuisten tanssin opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan tanssin yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opetusta järjestettäessä otetaan kuitenkin huomioon aikuisten elämäkokemus, fyysinen kunto ja mielenkiinnon kohteet. Opetus voi painottua esimerkiksi liikkuvuuden ylläpitoon ja parantamiseen, ilmaisun ja luovuuden kehittämiseen, olemassa olevien taitojen herättämiseen ja uusien taitojen löytämiseen, virkistykseen ja rentoutumiseen sekä tutustumiseen tanssiin kulttuurimuotona.

14.5 Työtavat tanssin opetuksessa

Tanssin yleisen oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppimäärän tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Opetuksessa hyödynnetään erilaisia ryhmä- ja yksilöopetuksen muotoja. Oppilaille luodaan tilaisuuksia vuorovaikutukseen ja yhteisölliseen oppimiseen ja tilanteen mukaan myös yksilölliseen ja omatoimiseen työskentelyyn. Ryhmäopetus tarjoaa mahdollisuuksia monipuoliseen ilmaisuun, kokemukselliseen oppimiseen ja osaamiseen monipuoliseen osoittamiseen. Työtapojen monipuolisuutta edistetään muun muassa hyödyntämällä teknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen toteutuksessa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

14.6 Oppimisen arviointi tanssin opetuksessa

Arvioinnin tarkoituksena on tukea oppilaan kokonaisvaltaista tanssillista kehittymistä ja rohkaista häntä pitkäjänteiseen ja suunnitelmalliseen tanssiharrastukseen. Arviointi on vuorovaikutteista, kannustavaa ja oppimista edistävää. Opettajan antaman palautteen ja oppilaan itsearvioinnin lisäksi hyödynnetään myös ryhmän antamaa palautetta. Arviointi kohdistuu oppilaan toimintaan, ei hänen ominaisuuksiinsa, ja oppilaan tulee saada koko opiskelunsa ajan rakentavaa palautetta erilaisissa opiskelutilanteissa.

15 TEATTERITAIDE

Taiteen perusopetuksen teatteritaiteen yleisen oppimäärän tehtävänä on vahvistaa oppilaiden aktiivista toimijuutta ja teatteritaiteen ymmärrystä. Opetuksessa tuetaan oppilaita taiteen omaehtoiseen tekemiseen ja henkilökohtaiseen tulkintaan. Opetus kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan yksilönä sekä vuorovaikutukseen ryhmän jäsenenä.

Teatteritaidetta voi opiskella eri lähtökohtien, tekemisen tapojen ja näkökulmien kautta, esimerkiksi esiintyjyyden, näyttelijäntaiteen, käsikirjoittamisen, esitysdramaturgian, ohjaajantaiteen ja visualisoinnin kautta. Teatteritaide pitää sisällään monia eri taiteenaloja, ja sitä voidaan toteuttaa eri yhteisöissä ja ympäristöissä.

Opetuksessa tuetaan oppilaiden iloa, uteliaisuutta ja motivaatiota opiskella ryhmässä toimien. Teatteritaiteen tavoitteena on oppilaiden kulttuurista osaamista kehittämällä heidän taitojaan ja tietojään. Oppilasta ohjataan sitoutuneeseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn. Yleisen oppimäärän opinnot luovat valmiuksia eri alojen jatko-opintoihin, yhteiskunnalliseen osallisuuteen ja muuttuvaan työelämään.

15.1 Varhaisiän teatterikasvatus

Varhaisiän teatterikasvatuksen tavoitteena on rohkaista ja innostaa lapsia ilmaisemaan itseään teatterileikin ja teatteritaiteen keinoin sekä saamaan kokemuksia ja elämyksiä teatterin tekemisestä ja kokemisesta. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän teatterikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

15.2 Teatteritaiteen yhteiset opinnot

Teatteritaiteen yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tavoitteena on tutustua teatterin tekemisen lainalaisuuksiin ja toimintamalleihin sekä teatteriin taidemuotona. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti.

Tavoitteet

Esiintymis- ja vuorovaikutustaidot

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toimimaan vastuullisena ryhmän jäsenenä
- rohkaista oppilasta vuorovaikutukseen ja kontaktiin toisten esiintyjien ja yleisön kanssa
- ohjata oppilasta harjoittelemaan läsnäoloa esiintymistilanteessa
- ohjata oppilasta harjoittelemaan kokonaisvaltaista ilmaisua
- rohkaista oppilasta reflektomaan omaa työskentelyään
- ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä muihin taiteenlajeihin.

Teatteriesitys

Opetuksen tavoitteena on

- motivoida oppilasta työskentelemään pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti
- ohjata oppilasta omaksumaan teatterin käsitteitä ja tutustumaan eri osa-alueisiin
- ohjata tunnistamaan esityksen harjoitusprosessin vaiheita.

Oma taiteellinen prosessi

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta luovaan toimintaan ja uteliaisuuteen sekä kokeilemaan rohkeasti teatterin keinoja
- rohkaista oppilasta uskomaan itseensä, löytämään omia vahvuuksiaan ja kehittämisalueitaan
- innostaa oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita ja refleктоimaan omaa työskentelyään.

Teatteritaide osana yhteiskuntaa

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta havainnoimaan teatteria yhteiskunnallisena ilmiönä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriin taidemuotona
- ohjata oppilasta analysoimaan kokemaansa ja näkemäänsä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin moninaisiin työnkuviin.

Keskeiset sisällöt

Teatteritaiteen yhteisissä opinnoissa tutustutaan teatteritaiteeseen erilaisten harjoitteiden ja esitystentekoprosessien kautta. Opinnoissa keskustellaan ja toimitaan vuorovaikutteisesti ryhmässä sekä harjoitellaan erilaisia teatteritaitoja, kuten esiintyjyyden eri osa-alueita ja esiintymistaitoja (puhetta, fyysistä ilmaisua, äänenkäyttöä). Tuotetaan esitysten lähdemateriaaleja itse osana harjoitusprosessia ja tutustutaan erilaisiin lähdemateriaaleihin, esimerkiksi näytelmiin, runoihin, satuihin, elokuvaan, mediateksteihin, kuviin, ääniin tai elämäntarinoihin. Opintojen aikana harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista sekä reflektion tekemistä eri tavoin.

15.3 Teatteritaiteen teemaopinnot

Yleisen oppimäärän teemaopintojen tavoitteena on monipuolistaa teatteritaiteen ymmärrystä ja ilmaisullisia keinoja. Oppilas saa omakohtaisia kokemuksia esitysprosesseista ja toimimisesta työryhmän jäsenenä. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti.

Tavoitteet

Esiintymis- ja vuorovaikutustaidot

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toimimaan vastuullisena ryhmän jäsenenä
- rohkaista oppilaita vuorovaikutukseen ja kontaktiin toisten esiintyjien ja yleisön kanssa

- ohjata oppilasta ymmärtämään läsnäolon merkitys esiintymistilanteessa
- ohjata oppilasta kehittämään kokonaisvaltaista ilmaisuaan
- rohkaista oppilasta refleктоimaan omaa ja muiden työskentelyä.

Teatteriesitys

Opetuksen tavoitteena on

- motivoida ja sitouttaa oppilasta työskentelemään pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti
- ohjata oppilasta omaksumaan teatterin käsitteitä ja jonkin osa-alueen, kuten näyttelijäntyön
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriesitysten eri muotoihin
- ohjata oppilasta tutustumaan näytelmäkirjallisuuteen ja harjoittelemaan näytelmien lukemista.

Oma taiteellinen prosessi

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta havainnoimaan itseään sekä ilmiöitä ja todellisuutta ympärillään
- rohkaista oppilasta löytämään omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan ja ilmaisemaan itseään
- innostaa oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita ja refleктоimaan omaa työskentelyään.

Teatteritaide osana yhteiskuntaa

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta havainnoimaan teatteria ja teatteritaidetta osana omaa elämää ja yhteiskunnallisena ilmiönä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin moninaisiin tehtäväkuviin, teatteritaitojen hyödyntämiseen eri ammateissa, työhaussa ja opiskelussa sekä harrastamaan teatteria monipuolisesti
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriin taidemuotona ja sen yhteyksiin muihin taiteisiin
- ohjata oppilasta analysoimaan kokemaansa ja näkemäänsä.

Keskeiset sisällöt

Teatteritaiteen yleisen oppimäärän teemaopinnoissa tutustutaan teatteritaiteeseen erilaisten harjoitteiden ja esitystentekoprosessien kautta. Opinnoissa harjoitellaan erilaisia teatteritaitoja sekä keskustellaan, analysoidaan ja toimitaan vuorovaikutteisesti ryhmässä. Opinnoissa tutustutaan erilaisiin esitysten lähdemateriaaleihin ja tuotetaan niitä itse. Opintojen aikana harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista sekä reflektion tekemistä eri tavoin.

15.4 Aikuisten teatteritaiteen opetus

Aikuisten teatteritaiteen opetuksessa noudatetaan teatteritaiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

15.5 Työtavat teatteritaiteen opetuksessa

Teatteritaiteen opiskelu tapahtuu ryhmässä, ja siinä korostuvat ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot. Teatteritaidetta opiskellaan kokeilemalla, harjoittelemalla ja vastuuta ottamalla. Sitoutuminen ja sitouttaminen sekä motivointi tunneilla käymiseen ovat tärkeitä. Oppilaiden oman ilmaisu- ja havaintokyvyn harjoittaminen on keskeistä. Työtavat valitaan siten, että ne tukevat oppilaiden kykyä ymmärtää omaa oppimistaan, itsereflektoida oppimiaan taitoja ja kehittää niitä edelleen omassa taiteellisessa työskentelyssään. Työtavoissa korostuu oppilaan kehityksen jatkuva seuranta säännöllisen palautteenantamisen ja saamisen muodossa.

15.6 Oppimisen arviointi teatteritaiteen opetuksessa

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaiden teatteritaiteen opinnoissa edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista. Arviointi tukee oppilaiden oman taiteilijuuden ja esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä, omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Oppimista arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti sekä opintojen aikana että päättövaiheessa. Monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista: oppilaat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan, ja oppilaita harjaannutetaan itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Palaute kytkeytyy oppimisen tavoitteisiin ja on luonteeltaan ohjaavaa, jatkuvaa, kannustavaa ja pitkäkestoista. Arviointi tukee samalla oppimaan oppimisen taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymistä. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen ja teatteritaitojen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan. Arvioinnin ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaiden hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen.

Teatteritaiteen yleisen oppimäärän arvioinnin kohteita ovat

- teatteritaiteen osa-alueen taidot, kuten esiintymistaidot, ohjaukselliset taidot, visuaaliset taidot ja dramaturgiset taidot
- vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot
- oppilaan omien tavoitteiden asettaminen ja niiden saavuttaminen
- oppilaan oma taiteellinen prosessi.

Opetussuunnitelman perusteissa määritellyjä arvioinnin kohteita voidaan tarkentaa paikallisesti. Oppilaitos kuvaa opetussuunnitelmassaan eri opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet sekä arvioinnin antamisen tavat.

Yhteisissä opinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen perustaitojen harjoittelua ja kehittämistä. Arvioinnissa painottuvat erityisesti esiintymis- ja vuorovaikutustaidot sekä teatteriesityksen valmistusprosessi. Teemaopinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen taitojen

kehittymistä. Arvioinnissa painottuvat erityisesti oma taiteellinen prosessi, tavoitteenasettelu ja taitojen syventyminen.

GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN FÖR GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNING 2017/ALLMÄN LÄROKURS

1 LÄROPLAN

1.1 Läroplanssystemet och utarbetandet av läroplanen

Styrsystemet för grundläggande konstundervisning består av följande delar

- lagen (633/1998) och förordningen (813/1998) om grundläggande konstundervisning
- Utbildningsstyrelsens föreskrift om grunderna för läroplanen för den grundläggande konstundervisningen
- läroplanen som godkänts av utbildningsanordnaren.

Utbildningsanordnaren utarbetar och godkänner en läroplan för varje konstområde enligt de grunder för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning som Utbildningsstyrelsen fastställt. Utbildningsanordnaren preciserar och kompletterar grunderna för läroplanen i sin läroplan.

Vid utarbetandet av läroplanen beaktas elevernas individuella behov och färdigheter, traditionen inom konstområdet och det lokala kulturarvet, nationella och internationella förändringar inom konstområdet, kraven för fortsatta studier samt särprägel hos läroanstalten och dess verksamhetsmiljö.

Läroanstaltens läroplan utarbetas i samarbete med läroanstaltens lärare och i mån av möjlighet också med eleverna, vårdnadshavarna och andra aktörer. Samarbetet med olika aktörer stöder en lyckad läroplansprocess.

1.2 Läroplanens innehåll

Läroplanen ska innehålla följande:

- läroanstaltens verksamhetsidé
- läroanstaltens värden, syn på lärandet, lärmiljö och arbetssätt
- läroanstaltens verksamhetskultur
- studiernas uppbyggnad och omfattning
- de allmänna målen för studierna
- studiehelheter för de gemensamma studierna, deras mål, innehåll och föremål för bedömningen
- studiehelheter för temastudierna, deras mål, innehåll och föremål för bedömningen
- bedömning av lärandet
- individualisering av lärokursen
- principer för elevantagningen
- samarbete med vårdnadshavarna och andra aktörer
- kontinuerlig utveckling av verksamheten.

Studierna inom konstområdet beskrivs i läroplanen studiehelhetsvis. Studiehelheterna planeras så att de utgör klara helheter.

Utbildningsanordnaren planerar och genomför läroanstaltens årliga utbud av undervisning utgående från läroplanen. Utbildningsanordnaren utvärderar utbildningen samt deltar i extern utvärdering av verksamheten [Lagen om grundläggande konstundervisning (633/1998) 7 § (ändrad genom lag 1301/2013)]. Genomförandet av läroplanen följs upp och den vidareutvecklas som en del av denna uppgift.

Enligt 5 a § i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986, ändrad genom lag 1329/2014) ansvarar utbildningsanordnaren för att det i samarbete med personalen och eleverna årligen görs upp en jämställdhetsplan för läroanstalten i fråga. I stället för en årlig genomgång kan en plan utarbetas för högst tre år i sänder. Jämställdhetsplanen kan också införlivas i läroplanen eller i någon annan plan vid läroanstalten.

Enligt 6 § 2 mom. i diskrimineringslagen (1325/2014) ska utbildningsanordnaren se till att läroanstalten har en plan för de åtgärder som behövs för att främja likabehandling. Planen för likabehandling kan ingå i läroplanen.

2 UTGÅNGSPUNKTERNA FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNINGEN

2.1 Den grundläggande konstundervisningens uppgift

Grundläggande konstundervisning är målinriktad och från nivå till nivå framskridande undervisning inom olika konstområden som i första hand riktar sig till barn och unga. Den grundläggande konstundervisningens uppgift är att ge eleverna möjligheter att studera konst långsiktigt, målmedvetet och i enlighet med sina egna intresseområden. I undervisningen skapas förutsättningar för utvecklandet av ett förhållande till konst och ett livslångt intresse för ett konstområde. Undervisningen utvecklar det kunnande som är kännetecknande för konstområdet och ger eleverna färdigheter att söka sig till yrkesutbildning och högskoleutbildning inom konstområdet i fråga.

Den grundläggande konstundervisningens uppgift är att bygga en hållbar framtid med konstens medel. Undervisningen bygger på ett pluralistiskt kulturarv i förnyelse. I undervisningen i ett konstområde stärks elevens färdigheter i självständigt uttryck och självständig tolkning och värdering. Studierna stöder utvecklandet av elevernas kreativa tänkande och delaktighet. Den grundläggande konstundervisningen stärker uppbyggandet av elevernas identitet och utvecklingen av deras kulturella läskunnighet.

Den grundläggande konstundervisningen skapar förutsättningar för utveckling av konst och konstfostran i Finland. Den grundläggande konstundervisningens uppgift uppfylls i samarbete med andra läroanstalter och aktörer som ger konstfostran lokalt, på riksnivå och internationellt.

2.2 Värdegrund

Grunderna för läroplanen för den grundläggande konstundervisningen baserar sig på en värdegrund, enligt vilken den grundläggande konstundervisningen bygger på respekt för mänskliga rättigheter, jämställdhet, jämlikhet och kulturell mångfald. Människan påverkar sitt liv genom att verka i växelverkan med andra människor och med sin omgivning. Den grundläggande konstundervisningen bygger på uppfattningen att människan är unik och värdefull som individ och som medlem i olika gemenskaper. I undervisningen beaktas jämställdheten mellan könen och könets mångfald. Undervisningen hjälper eleverna att växa som människor genom att utveckla tankefärdigheter och skapande.

Utgångspunkten för undervisningen är de sätt att producera och presentera kunskap som är utmärkande för konstområdet i fråga. De estetiska, etiska och ekologiska frågor som är en del av konsten leder eleverna att reflektera över och bedöma vad som är viktigt och meningsfullt i livet. I den grundläggande konstundervisningen skapas en grund för en socialt och kulturellt hållbar framtid.

2.3 Synen på lärandet

Grunderna för läroplanen för grundläggande konstundervisning bygger på en syn på lärandet enligt vilken eleven är en aktiv aktör. Eleven lär sig ställa upp mål och arbeta

i riktning mot målen både självständigt och tillsammans med andra. Positiva känsloupplevelser, glädjen över att lära sig och nyskapande verksamhet främjar lärandet och uppmuntrar eleverna att utveckla sitt eget kunnande. Upplevelser och växelverkan med omgivningen liksom användning av olika sinnen och kroppslighet är viktiga med tanke på lärandet.

Inom den grundläggande konstundervisningen innebär lärandet att individuellt och kollektivt bygga upp kunskap och färdigheter, som stärker elevens kulturella delaktighet och ökar hans eller hennes välbefinnande. Lärandet är inom alla konstområden en holistisk och interaktiv process, som utvecklar elevens kunnande och färdigheter på ett mångsidigt sätt. Lärprocessen bildar en oskiljaktig del av hur individen växer som människa och hur ett gott liv byggs upp i samhället.

Eleverna handleds att förstå sina erfarenheter, bli medvetna om sitt eget sätt att lära och använda denna kunskap för att utveckla sin egen inläring. Att öva och att lära sig att öva är viktigt med tanke på utvecklandet av färdigheterna. Sporrande och uppmuntrande handledning och respons under inlärningsprocessen stärker elevens tro på sina egna möjligheter. Att ge och få mångsidig, positiv och realistisk respons är en central del av den växelverkan som främjar lärandet.

2.4 De gemensamma målen för den allmänna lärokursen

Målet för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning är att främja ett livslångt förhållande till konst och kulturell delaktighet. Studierna i den allmänna lärokursen i konstområdet ger inspirerande och mångsidiga möjligheter att skapa och uppleva konst och att njuta av konst. Eleverna uppmuntras att reflektera över konstens betydelse i deras eget liv och att påverka sin egen livsmiljö med konstens medel.

Målet med den allmänna lärokursen är att främja lärandets glädje, studiemotivationen och det kreativa tänkandet. I undervisningen beaktas elevernas individuella inlärningsbehov och utgångspunkter. Eleverna uppmuntras och handleds att välja sådana former att skapa konst som är betydelsefulla för dem.

I studierna i den allmänna lärokursen får eleverna experimentera med, öva och tillämpa olika uttrycksmedel inom sin konstform. Undervisningen stöder utvecklingen av elevernas tankefärdigheter och multilitteracitet genom att utnyttja upplevelser med flera sinnen och tvärkonstnärlighet. Eleverna får möjligheter att förstå konstformen som ett historiskt och samhälleligt fenomen.

3 GENOMFÖRANDET AV STUDIERNÄ

3.1 Lärmljöerna

I den grundläggande konstundervisningen avses med lärmljöer utrymmen och platser samt gemenskaper och praxis, där studierna och inläringen inom konstformen sker. Utgångspunkten är att lärmljöerna ska vara fysiskt, socialt och psykiskt trygga. De är öppna och positiva till sin atmosfär och uppmuntrar och inspirerar eleverna att utveckla sitt kunnande.

Syftet med mångsidiga lärmljöer är att stödja elevernas växande och inspirera dem att lära sig. De ger också varje elev möjligheter till upplevelser av att lyckas och kunna. Målet är att lärmljöerna ska skapa förutsättningar för sådant aktivt och långsiktigt arbete som är kännetecknande för konstformen, både självständigt och tillsammans med andra. Vid utvecklandet av lärmljöer beaktas också tvärkonstnärligt kunnande.

Vid planeringen och utvecklandet av lärmljöerna beaktas elevernas behov, färdigheter och intresseområden samt sådant förkovrande av kunskaper som sker utanför läroanstalten. Ändamålsenliga utrymmen, arbetsredskap, material och användning av ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik ger möjligheter att studera inom konstområdet i enlighet med grunderna för läroplanen. Vid valet av lärmljöer beaktas de möjligheter som erbjuds av aktörer utanför läroanstalten. Samarbetsprojekt med aktörer och organisationer inom andra branscher ger studierna ett socialt och samhälleligt perspektiv.

3.2 Verksamhetskulturen

Verksamhetskulturen i en läroanstalt för grundläggande konstundervisning utformas genom tolkningen av de normer som styr arbetet, etablerad praxis och de tanke- och arbetssätt som dess medlemmar omfattar. En gemensam verksamhetskultur befrämjar en undervisning som är förenlig med den grundläggande konstundervisningens uppgift, värdegrund och syn på lärandet. Verksamhetskulturen syns i all verksamhet och påverkar elevens upplevelse av delaktighet och undervisningens kvalitet.

Målet för den grundläggande konstundervisningen är att skapa en verksamhetskultur som främjar lärande och välbefinnande, vilket förutsätter äkta möten mellan människor samt uppmärksam och respektfull växelverkan. Utgångspunkten är att medlemmarna i gemenskapen ska känna sig delaktiga, vilket skapas genom gemensamt arbete och respekt och genom att alla inkluderas i verksamheten. I verksamhetskulturen godkänns också att man lär sig genom att misslyckas. I vardagens val och verksamhet beaktas en hållbar livsstil, kulturell mångfald, språkmedvetenhet och upphovsrätt.

Utvecklande av verksamhetskulturen innebär också kontinuerligt utvecklande av pedagogiken och kompetensen inom konstområdet. Hur läroanstalten leds och hur vardaglig praxis inom undervisningen organiseras, planeras, genomförs och bedöms är viktiga aspekter i utvecklingen av verksamhetskulturen. Öppen och konstruktiv

växelverkan behövs både i det interna samarbetet inom läroanstaltens gemenskap och i samarbetet med vårdnadshavarna och andra aktörer.

4 STUDIERNAS OMFATTNING OCH UPPBYGGNAD

4.1 Studiernas omfattning

Den grundläggande konstundervisningens allmänna lärokurs har en beräknad omfattning om sammanlagt 500 timmar, varav de gemensamma studiernas beräknade andel är 300 timmar och temastudiernas 200 timmar. Som grund för beräkningen av studiernas omfattning har använts en 45 minuters lektion. Om den beräknade omfattningen av förberedande undervisning för barn under skolåldern, som föregår de gemensamma studierna, beslutar utbildningsanordnaren.

Undervisningen bör ha en sådan omfattning att det är möjligt att uppnå de mål och innehåll som fastställts i läroplanen. Grundläggande konstundervisning enligt den allmänna lärokursen bör ordnas på ett flexibelt sätt som tar hänsyn till konstformens natur, elevens ålder, tidigare kunskaper och färdigheter samt de undervisningsmetoder som används.

4.2 Studiernas uppbyggnad

Den allmänna lärokursen inom de olika konstområdena består av gemensamma studier och temastudier inom konstområdet samt eventuell förberedande undervisning för barn under skolåldern. De riksomfattande målen och det centrala innehållet i de gemensamma studierna och temastudierna samt de allmänna målen för förberedande undervisning för barn under skolåldern fastställs per konstområde i dessa grunder för läroplanen. Grundläggande konstundervisning kan också ordnas för vuxna.

Syftet med de gemensamma studierna i den allmänna lärokursen är att eleverna ska få grundläggande färdigheter inom konstområdet. Syftet med temastudierna är att utvidga de färdigheter som eleverna förvärvat under de gemensamma studierna. Utbildningsanordnaren kan erbjuda sinsemellan alternativa studiehelheter inom temastudierna.

Utbildningsanordnaren fastställer studiehelheterna för de gemensamma studierna och temastudierna, deras mål, innehåll och beräknade omfattning på basis av grunderna för läroplanen. Mål, innehåll och omfattning för en eventuell förberedande undervisning för barnen under skolåldern fastställs i en lokal läroplan.

5 INDIVIDUALISERING AV LÄROKURSEN

Utbildningsanordnaren beskriver i sin läroplan de förfaringssätt genom vilka man vid behov kan individualisera lärokursen så att den motsvarar elevens förutsättningar att studera och lära sig. I sådana fall utarbetas för eleven en individuell studieplan i samarbete med eleven och vårdnadshavaren. I den fastställs studiernas individualiserade mål, innehåll, studietid, undervisningens genomförande, behövliga stödåtgärder och bedömningsförfarandet.

6 BEDÖMNING AV LÄRANDET

6.1 Bedömningens uppgift och mål

Syftet med bedömningen är att handleda elevernas lärande och stöda deras framsteg i studierna. Genom respons leds eleven i sina studier i riktning mot sina egna mål och till att förstå sin egen läroprocess. Bedömningen ska uppmuntra eleverna att lära sig, den ska vara mångsidig, rättvis och etiskt hållbar.

6.2 Bedömning under studierna

Eleverna handleds i sitt lärande och de bedöms mångsidigt under de olika skedena av läroprocessen. Bedömningen och den fortlöpande respons som ges utgående från den sker i växelverkan och främjar elevernas delaktighet. Eleverna får reflektera över sitt eget lärande genom att utveckla förmågan till självvärdering och kamratbedömning. Eleverna uppmuntras att iaktta sitt eget arbete och det gemensamma arbetet och ge konstruktiv respons.

Bedömningen under studierna baserar sig på målen, innehållet och bedömningsområdena i de gemensamma studierna och temastudierna, vilka beskrivs i läroplanen.

De områden inom konstområdet som ska bedömas och principer och praxis för bedömningen görs bekanta för eleven. Eleverna och deras vårdnadshavare får information om de studiehelheter som eleven slutfört under året på det sätt som anges i utbildningsanordnaren läroplan.

Bedömningen under studierna i den allmänna lärokursen preciseras närmare i avsnitten om de enskilda konstområdena i dessa grunder för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning.

6.3 Identifiering av kunnande och tillgodoräknande av studier

Eleverna har rätt att få studier som de avlagt tidigare eller kunnande som de skaffat sig på annat sätt, och som motsvarar läroplanens mål och centrala innehåll, bedömda och tillgodoräknade. Tillgodoräknandet av kunnande sker utifrån utredningar om elevens studier eller kunnande samt i förhållande till målen för och innehållet i den studiehelhet som ska tillgodoräknas. Också då en elev övergår från en lärokurs till en annan går man vid identifieringen och tillgodoräknandet av kunnandet till väga på det sätt som beskrivs ovan.

6.4 Bedömning av lärokursen

Eleven får ett avgångsbetyg från den allmänna lärokursen i den grundläggande konstundervisningen efter att han eller hon har fullgjort både de gemensamma studierna och temastudierna i den allmänna lärokursen.

Bedömningen av den allmänna lärokursen preciseras närmare i avsnitten om de enskilda konstområdena i dessa grunder för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning.

6.5 Betygen och de uppgifter som ska antecknas i dem

Avgångsbetyg från den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning

Avgångsbetyget från den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning ska innehålla följande uppgifter:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens namn
- läroanstaltens namn
- konstområdet
- elevens namn och personbeteckning
- studietiden i år
- de gemensamma studier som eleven fullgjort
 - studiehelheternas namn och omfattning
- de temastudier som eleven fullgjort
 - studiehelheternas namn och omfattning
- rektors underskrift och läroanstaltens stämpel
- kommunens beslut om godkännande av läroplanen för den allmänna lärokursen i konstområdet inom den grundläggande konstundervisningen (datum) eller datum för erhållande av tillstånd av undervisnings- och kulturministeriet att ordna utbildningen
- omnämnande att utbildningen har genomförts enligt de av Utbildningsstyrelsen fastställda grunderna för den grundläggande konstundervisningens allmänna lärokurs 2017.

Avgångsbetyget från den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning kan innehålla bilagor.

Intyg över deltagande för de studier en elev fullgjort i den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning

En elev ges på begäran ett intyg över de studier i den allmänna lärokursen i den grundläggande konstundervisningen som hen fullgjort, om studierna avbryts eller om eleven behöver det av någon annan orsak. Intyget över deltagande kan innehålla bilagor.

11 MUSIK

Målet för den allmänna lärokursen i musik inom ramen för den grundläggande konstundervisningen är att skapa förutsättningar för ett gott förhållande till musiken och ett livslångt musikintresse. Målet är att stöda elevens självständiga musikintresse. Tonvikten i studierna ligger på glädjen i musikintresset och i att musicera tillsammans samt elevens frihet att förverkliga sig själv genom att själv göra och uppleva.

Eleverna uppmuntras till estetiskt och kreativt tänkande och utvecklande av de sociala färdigheterna. I undervisningen beaktas elevens utgångspunkter och intressen och utvecklandet av en positiv självbild och ett sunt självförtroende stöds. Då studierna framskrider lär sig eleven känna sina musikaliska styrkor och hittar sitt eget sätt att musicera. Det egna musikintresset blir en del av en levande och fungerande musikkultur och av hela konstfältet.

11.1 Förberedande musikundervisning för barn under skolåldern

Målet för den förberedande musikundervisningen är att utveckla barnets kreativitet, musikaliska färdigheter och självförtroende. Positiva musikaliska upplevelser utgör en grund för ett gott förhållande till musiken och för senare musikstudier. Genom verksamhet i lekens form främjas barnets färdigheter att vara med i en grupp och att lära sig. Erfarenheterna och upplevelserna stärks genom att man i verksamheten beaktar lärande genom flera sinnen och de möjligheter som andra konstformer erbjuder. I den förberedande musikundervisningen kan ingå förberedande undervisning för instrumentala studier. Utbildningsanordnaren beslutar om målen, innehållet och omfattning för eventuell förberedande undervisning för barn under skolåldern.

11.2 Gemensamma studier i musik

Syftet med de gemensamma studierna i den allmänna lärokursen är att eleverna ska få grundläggande färdigheter inom konstformen och utveckla grundläggande färdigheter i att musicera tillsammans. I undervisningen beaktas elevernas styrkor, utgångspunkter och intresse. Utbildningsanordnaren fastställer studiehelheterna inom de gemensamma studierna, deras mål, innehåll och beräknade omfattningar utgående från läroplansgrunderna. En enskild studiehelhet kan innehålla mål från olika målområden inom grunderna.

Mål

Spelande och sång

Undervisningens mål är att

- eleverna ska lära känna det eller de instrument de valt
- handleda eleverna i att öva sig i de grundläggande färdigheterna i att spela, sjunga och musicera tillsammans
- handleda eleverna i att förstå och läsa olika sätt att skriva musik
- handleda eleverna i att tillägna sig goda sätt att öva och att öva regelbundet.

Framförande och uttryck

Undervisningens mål är att

- ge eleverna möjlighet att öva sig i att uppträda
- handleda eleverna i att sköta sin egen andel som en del av den musikaliska helheten
- handleda eleverna i musikaliskt uttryck
- uppmuntra eleverna att skapa egna musikaliska idéer och lösningar

Lyssnande och gestaltning av musik

Undervisningens mål är att

- handleda eleven i att lyssna på sitt musicerande och gestalta musiken på gehör
- handleda eleven i att iakta också andra elevers musicerande
- uppmuntra eleven i att lyssna mångsidigt på musik

Tvärkonstnärligt kunnande

Undervisningens mål är att

- ge eleven möjlighet att bekanta sig med en annan konstform och dess uttrycksmedel.

Det centrala innehållet

Det centrala innehållet i de gemensamma studierna i musik är att öva de grundläggande färdigheterna i musicerande och att utveckla förmågan att gestalta musik. I studierna lär eleverna känna olika musikformer och deras basrepertoar genom att spela, sjunga och lyssna. I studierna får eleverna också bekanta sig med andra konstformers uttrycksmedel. Utbildningsanordnaren preciserar studiernas innehåll utgående från de lokala undervisningsmålen och behoven.

11.3 Temastudier i musik

Syftet med temastudierna är att vidareutveckla de färdigheter som eleverna fått i de gemensamma studierna. Utbildningsanordnaren kan erbjuda eleverna alternativa studiehelheter att välja bland. En enskild studiehelhet kan innehålla mål från olika målområden inom grunderna. Målet är att eleven under studiernas gång hittar sitt eget musikaliska uttryckssätt. I undervisningen ligger tonvikten vid gemensamt musicerande med beaktande av elevens styrkor och intressen.

Mål

Spelande och sång

Undervisningens mål är att

- handleda eleven i att utveckla sina färdigheter i instrumentellt och gemensamt musicerande enligt sitt eget intresse
- stöda eleven i att öva regelbundet
- handleda eleven i att använda sin förmåga att gestalta musik som stöd för musicerandet
- handleda eleven i hörselskydd

Framförande och uttryck

Undervisningens mål är att

- handleda eleven i att uppträda i olika situationer och sammansättningar
- handleda eleven i levande musikaliskt uttryck
- handleda eleven i improvisation, arrangemang och komposition.

Lyssnande och gestaltning av musik

Undervisningens mål är att

- handleda eleven i att lyssna på sitt eget musicerande också som en del av den musikaliska helheten
- stöda eleven i att utvecklas till en aktiv och motiverad musiklyssnare
- handleda eleven att gestalta och analysera musik på gehör

Tvärkonstnärligt kunnande

Undervisningens mål är att

- ge eleven möjligheter till kreativt skapande och tvärkonstnärligt arbete.

Det centrala innehållet

Det centrala innehållet i temastudierna i musik är att öva de musikaliska färdigheterna mångsidigt. Vid valet av program beaktas elevernas intresseområden. I studierna fördjupas kännedomen om olika musikgenrers och andra konstformers uttrycksmedel. Utbildningsanordnaren kan precisera studiernas innehåll utgående från de lokala undervisningsmålen och behoven.

11.4 Musikundervisning för vuxna

I musikundervisningen för vuxna följs målen och det centrala innehållet i den allmänna lärokursen i musik. Vid anordnandet av musikundervisning för vuxna beaktas de vuxna musikutövarnas sinsemellan olika musikaliska färdigheter och intressen. I undervisningen betonas de studerandes eget initiativ och deras behov och förmåga att styra sitt eget lärande. Deltagande i planeringen och bedömningen av studierna är förutsättningar för lyckade studier. Social växelverkan och beaktande av de individuella behoven samt en uppmuntrande och positiv respons är också viktiga när det gäller vuxnas lärande.

11.5 Arbetsmetoderna i musikundervisningen

Principen för valet av arbetsmetoder är målen för den allmänna lärokursen samt elevernas behov, förutsättningar och intresseområden. Målet är att de valda arbetsmetoderna och lärmiljöerna tillåter mångsidigt arbete, både självständigt och i samarbete med andra. Särskild uppmärksamhet fästs vid att eleverna får tillfälle att utveckla sina färdigheter i att musicera tillsammans. Genom valet av arbetsmetoder kan man också stärka elevens motivation och förmåga att leda sig själv. I arbetet

utnyttjas teknik på ett ändamålsenligt sätt. Förmågan att lära sig att lära utvecklas när eleven handleds i att planera och bedöma arbetet.

11.6 Bedömning av lärandet i musikundervisningen

I den allmänna lärokursen i musik är syftet med bedömningen att stöda elevens framsteg i musikstudierna. Därför är den en viktig del av varje lärprocess och av undervisningen. Man fäster vikt vid respons och bedömning särskilt i lärprocessen och vid förändringar under den. Målet är att bedömningen stöder elevens självkänsla och förmåga att lära sig att lära sig och att utveckla självvärdering och kamratutvärdering.

Utbildningsanordnaren fastslår föremålen för bedömning i de olika studiehelheterna utgående från målen i studiehelheterna. Vid bedömningen bör man vara medveten om skillnaderna i elevernas temperament och se till att bedömningen gäller endast arbetet och uppnåendet av det målsatta kunnandet, inte elevens person eller egenskaper. En mångsidig och uppmuntrande bedömningsrespons hjälper eleven att småningom också ställa upp egna mål för studierna. Dessutom är syftet med bedömningen också att motivera eleven under undervisningen gång och ge läraren information om hur undervisningen i fortsättningen borde planeras.